

Riksrevisjonen

Dokument nr. 2
(2004–2005)

Riksrevisjonens melding
om virksomheten i 2004

Dokument nr. 2

(2004–2005)

Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2004

Til Stortinget

Etter instruks om Riksrevisjonens virksomhet av 11. mars 2004 § 17 skal Riksrevisjonen hvert år sende en melding til Stortinget om sin virksomhet. Meldingen skal inneholde en generell oversikt over foregående års aktiviteter og regnskap.

Riksrevisjonen legger med dette fram Dokument nr. 2 (2004–2005) Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2004.

En orientering om virksomheten til INTOSAI Development Initiative (IDI) følger som vedlegg 5 til dette dokumentet, jf. Dokument nr. 3:14 (1997–98) og Innst. S. nr. 8 (1998–99).

Riksrevisjonen, 18. april 2005

For riksrevisorkollegiet

Bjarne Mørk-Eidem
riksrevisor

Innhold

	Side
1 Riksrevisjonens rammevilkår, formål og oppgaver	7
2 Utvikling i forvaltningen som har betydning for Riksrevisjonen	9
3 Revisjonsaktiviteter	12
4 Internasjonale aktiviteter	17
5 Organisering, ressursfordeling og personale	20
6 Administrasjon og interne aktiviteter	25
7 Riksrevisjonens budsjett og regnskap for 2004	27
Vedlegg 1: Organisasjonskart for Riksrevisjonen per 31.12.2004	28
Vedlegg 2: Revisorer lokalisert utenfor Oslo ved utgangen av 2004	29
Vedlegg 3: Riksrevisjonens rapportering til Stortinget i 2004	30
Vedlegg 4: Påbegynte forvaltningsrevisjoner som videreføres i 2005	37
Vedlegg 5: Orientering om virksomheten til INTOSAI Development Initiative (IDI) i 2004	38

1 Riksrevisjonens rammevilkår, formål og oppgaver

1.1 RIKSREVISJONENS FORMÅL

Ny lov og instruks om Riksrevisjonen trådte i kraft 1. juli 2004 (riksrevisjonsloven av 7. mai 2004 nr. 21 og instruks om Riksrevisjonens virksomhet av 11. mars 2004). Fra samme tidspunkt ble lov om statens revisionsvæsen av 8. februar 1918 og en rekke tidligere instruks fastsatt av Stortinget knyttet til Riksrevisjonens virksomhet opphevet.

Ny lov og instruks er hovedsakelig en kodifisering av etablert praksis, men innebærer også enkelte endringer. Riksrevisjonens desisjonsmyndighet og godkjenning av særregnskaper er avvirket fra og med regnskapsåret 2004. I heleide selskaper utvides kontrollen til også å omfatte forvaltningsrevisjon. Riksrevisjonen overtar revisjonen av Husbanken og Lånekassen fra og med regnskapsåret 2005, mens revisjonsansvaret for statlige stiftelser avvikles fra samme tidspunkt.

Riksrevisjonens årlige rapportering til Stortinget i Dokument nr. 1 endres i form og innhold, og er nærmere omtalt i kapittel 3.6. Ny rapportering iverksettes for regnskapsåret 2004.

Den nye loven har også en bestemmelse om utsettelse av offentlighet for saksdokumenter i saker som Riksrevisjonen vurderer å legge fram for Stortinget.

1.2 RIKSREVISJONENS FORMÅL OG OPPGAVER

Riksrevisjonen er Stortingets revisjons- og kontrollorgan. Riksrevisjonen skal gjennom revisjon, kontroll og veiledning bidra til at statens inntekter blir innbetalt som forutsatt og at statens midler og verdier blir brukt og forvaltet på en økonomisk forsvarlig måte, og i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger, jf. riksrevisjonsloven § 1. Riksrevisjonens oppgaver følger av riksrevisjonsloven § 9.

Riksrevisjonens oppgaver er

- å revidere statsregnskapet og alle regnskaper avlagt av statlige virksomheter og andre myndigheter som er regnskapspliktige til staten, herunder forvaltningsbedrifter, forvaltningsorganer med

særskilte fullmakter, statlige fond og andre organer eller virksomheter der dette er fastsatt i særlig lov (regnskapsrevisjon)

- å gjennomføre systematiske undersøkelser av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra Stortingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- å kontrollere forvaltningen av statens interesser i selskaper m.m. (selskapskontroll)
- gjennom revisjonen å bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil
- å veilede forvaltningen for å forebygge framtidige feil og mangler.

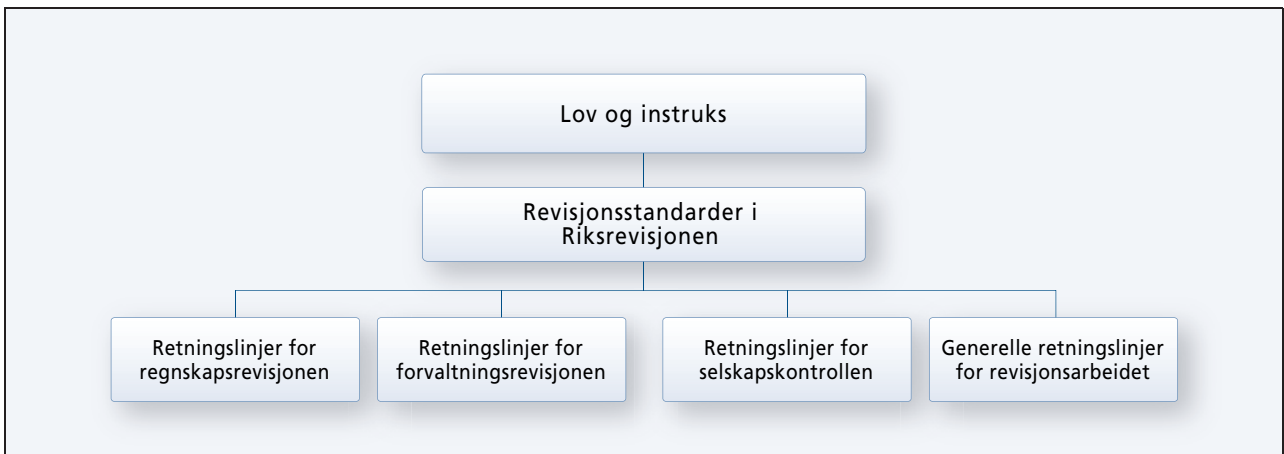
Riksrevisjonen kan også etter avtale påta seg revisjons-, kontroll- eller bistandsoppdrag internasjonalt. Stortinget kan pålegge Riksrevisjonen å sette i gang særlige undersøkelser. Oppgavene er nærmere utdypet i instruks om Riksrevisjonens virksomhet.

1.3 GOD REVISJONSSKIKK I RIKSREVISJONEN

Revisjonen skal planlegges, gjennomføres og rapporteres slik lov, instruks og god revisjonsskikk i Riksrevisjonen krever. Riksrevisjonens revisjonsstandarder tar sikte på å gi begrepet «god revisjonsskikk i Riksrevisjonen» et innhold som samsvarer med de kravene Riksrevisjonen stiller til gjennomføring av revisjonen. Revisjonsstandardene er basert på INTOSAIs standarder for statlig revisjon i tillegg til andre nasjonale og internasjonale revisjonsstandarder.

Kravene til revisjonsarbeidet gitt i lov, instruks og revisjonsstandardene blir konkretisert i generelle retningslinjer og retningslinjer for de enkelte revisjonstypene. Retningslinjene beskriver hvordan revisjonsarbeidet skal gjennomføres. Riksrevisjonens standarder og retningslinjer og pågående utviklingsarbeid knyttet til disse er omtalt i kapittel 3.6.

Forholdet mellom lov/instruks, standarder og retningslinjer går fram av figur 1.

Figur 1 Forholdet mellom lov/instruks, standarder og retningslinjer

2 Utvikling i forvaltningen som har betydning for Riksrevisjonen

2.1 OMORGANISERING AV STATLIGE VIRKSOMHETER OG OPPGAVER

Organiseringen av statlig virksomhet og oppgaver er under kontinuerlig utvikling og endring. Det skjer en løpende vurdering av hva som skal og bør være statlige oppgaver og hvordan disse oppgavene skal organiseres og utføres. Kravene til effektiv ressursutnyttning øker. Dette fører til betydelige interne omorganiseringer og effektiviseringer i en rekke statlige virksomheter og gir grunnlag for endring av organisasjonsform og styringsvirkemidler. På stadig flere områder innføres det et klarere skille mellom politikk, forvaltning og tjenesteyting. Tilsynsfunksjoner skilles i økende grad ut fra øvrige forvaltningsoppgaver og samordnes der dette er naturlig.

Endringene påvirker i større eller mindre grad også Riksrevisjonens virksomhet. Endringer kan bl.a. påvirke Riksrevisjonens organisering, ressursdisponering/ressursbehov og arbeidsoppgaver, og kan medføre et endret kompetansebehov hos Riksrevisjonens ansatte. Når statlige virksomheter omorganiseres, må Riksrevisjonens kontroll og organisasjon tilpasses tilsvarende. Riksrevisjonen vurderer kontinuerlig hvilke tilpasninger som er nødvendige som følge av de endringene som skjer. Nedenfor er det nevnt noen eksempler på omorganiseringer som har eller kan ha betydning for Riksrevisjonen.

Den 1. oktober 2004 ble enkelte departementer omorganisert, med en derav følgende endring av arbeidsdelingen mellom departementene. Omorganiseringen innebar bl.a. at det ble opprettet et Arbeids- og sosialdepartement, et Helse- og omsorgsdepartement og et Moderniseringsdepartement. Fra samme tidspunkt ble Sosialdepartementet, Helsedepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet nedlagt. Endringene har medført et behov for å omdisponere oppgaver og ressurser i Riksrevisjonen, men først fra 2005.

Det er i 2004 på enkelte områder overført oppgaver og ansvar til staten fra andre forvaltningsnivåer, noe som har medført at Riksrevisjonen har overtatt revisjonsansvaret for nye virksomheter og regnskaper. Staten overtok bl.a. ansvaret for barne- og familieverntjenestene fra fylkeskommunene 1. januar 2004, og per 18. juni 2004 er dette slått sammen med Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen til Barne-, ungdoms- og familieetaten. Riksrevisjonen har revisjonsansvaret for den nye etaten. I tillegg gjennomfører Riksrevisjonen fra 1. juli 2004 all revisjon knyttet til de kommunevise skatteregnskapene, noe

som har ført til et økt ressursbehov i Riksrevisjonen knyttet til revisjon av skatteregnskapene.

På noen sektorer etableres det helt nye rammevilkår og organisering, for eksempel innen skolesektoren. Kvalitetsreformen innen universitets- og høyskolesektoren har bl.a. medført finansieringsmessige og organisatoriske endringer. Et nytt resultatbasert finansieringssystem er innført på sektoren, og alle institusjoner gikk over til nettobudsjettering per 1. januar 2004. Universiteter og høyskoler har ellers fått fullmakt til å organisere eksternt finansiert oppdragsvirksomhet som egne rettssubjekter. Det er i tillegg gjennomført en omorganisering av den statlige utdanningsadministrasjonen og etablert et nytt utdanningsdirektorat per 15. juni 2004. Gjennom endringer i lovverket gis statlige og private skoler i større grad de samme rammevilkår. Det gjennomføres også endringer innen skolesektoren for øvrig. Omorganiseringer av denne art og omfang påvirker naturlig nok også Riksrevisjonens revisjon av og kontroll med sektoren.

Det ligger an til en gjennomgripende omorganisering av arbeids- og velferdsforvaltningen, jf. forslaget fra regjeringen Bondevik II i St.prp. nr. 46 (2004–2005). Det foreslås etablert en ny førstelinjetjeneste med et arbeids- og velferdskontor i hver kommune som vil være brukernes kontaktsted for trygde-, sosial- og arbeidsmarkedstjenester. Det statlige ansvaret, som i dag er fordelt på to etater – Aetat og Trygdeetaten, foreslås samlet i én ny etat: arbeids- og velferdsetaten. Kommunene beholder sitt ansvar etter lov om sosiale tjenester. Det er tatt sikte på formell etablering av den nye statsetaten fra andre halvår 2006. Målet er at de nye arbeids- og velferdskontorene i det alt vesentlige skal være på plass i alle landets kommuner innen 2010. En samordning vil være en av de mest omfattende og krevende omorganiseringer i staten de senere årene og må ventes også å ville påvirke Riksrevisjonens arbeid og organisering.

Stadig nye områder åpnes for konkurranse mellom offentlige og private aktører, for eksempel innen helse- og omsorgssektoren, undervisningssektoren og transportsektoren. I en rekke tilfeller beholder det offentlige ansvaret for å tilby tjenestene, foreta utbygging osv., men kjøper tjenester og oppdrag i markedet basert på en offentlig konkurranse. I andre tilfeller regulerer markedet helt tilbud og etterspørsel. Utviklingen de senere årene med konkurranseutsetting av tjenesteproduksjon og å skille forretnings-

virksomhet fra forvaltning, fortsetter. For eksempel er Statskonsult og produksjonsvirksomhetene til Jernbaneverket og Kystverket skilt ut og etablert som aksjeselskaper. Ved slik fristilling av virksomhet endres Riksrevisjonens rolle i forhold til virksomheten fra å foreta regnskapsrevisjon til kontroll med statsrådets forvaltning av eierskapet i virksomheten og eventuelt forvaltningsrevisjon overfor selskapene.

Av andre endringer som har skjedd, kan nevnes at helseforetakene fra og med 2004 har overtatt ansvaret for rusbehandlingen fra fylkeskommunene og ansvaret for syketransport og transport av helsepersonell fra trykdeetaten. Disse områdene er dermed blitt underlagt Riksrevisjonens selskapskontroll.

2.2 E-FORVALTNING

Elektronisk forvaltning innføres i stadig større utstrekning i den offentlige forvaltningen. Flere og flere virksomheter tar i bruk elektronisk arkiv, elektronisk saksbehandling og e-faktura. Det nye anskaffelsesdirektivet i EU som ble vedtatt i 2004, legger også til rette for økt bruk av elektronisk kommunikasjon i anskaffelsesprosessen. Dette vil sannsynligvis også bli implementert i Norge i forbindelse med det nye anskaffelsesregelverket som er under utarbeidelse i Moderniseringsdepartementet.

I tillegg etableres det stadig nye systemer for elektronisk informasjon, innrapportering, innsending av søknader osv. via Internett. Gjennom den offentlige skjemaportalen «Altinn» kan næringslivet og privatpersoner rapportere elektronisk til statlige etater som bl.a. Brønnøysundregistrene, Skatteetaten, Statistisk Sentralbyrå, Kredittilsynet, Konkurransetilsynet og Lånekassen. Stadig flere offentlige skjema legges inn i denne portalen, og stadig flere etater deltar i ordningen. Fra 1. juni 2005 skal den enkelte borger få tilgang til offentlige elektroniske tjenester fra både stat og kommune fra ett nettsted. Fra årsskiftet 2005/2006 skal dette virtuelle servicekontoret etter planen utvides med en personlig pålogging, og det skal etableres en felles sikkerhetsløsning som alle offentlige etater skal bruke.

Utviklingen stiller bl.a. store krav til virksomhetenes IT-systemer, informasjonssikkerhet, rutiner og kompetanse. IT-systemene blir mer komplekse, særlig i de store virksomhetene, og det gjøres betydelige investeringer i nye og utvikling av eksisterende systemer.

Utviklingen stiller også nye krav til Riksrevisjonens revisjonsmetoder, revisjonsverktøy og kompetanse.

2.3 STATLIGE ANSKAFFELSER OG INVESTERINGSPROSJEKTER – SÆRLIGE UTFORDRINGER

Ordningen med statlige innkjøpsavtaler i regi av Statens forvaltningstjeneste er avvirket, og innkjøpsansvaret er nå lagt til den enkelte statlige virksomhet. Dette innebærer at svært mange virksomheter må inngå nye rammeavtaler og andre typer avtaler – alene eller i samarbeid med andre virksomheter. Mange virksomheter står også overfor store og omfattende utviklingsoppgaver. Omfanget av rammeavtaler har derfor økt betraktelig de siste par årene etter hvert som gjeldende sentrale rammeavtaler har utløpt. En rekke rammeavtaler inngås i samarbeid mellom flere virksomheter, også virksomheter på ulike forvaltningsnivåer og til dels mellom virksomheter på tvers av forvaltningen (stat-kommune-fylkeskommune).

Konkurransetsetting av statlige oppgaver fører også til en betydelig økning i omfanget av anskaffelser for statlige virksomheter. I tillegg øker bruken av Offentlig Privat Samarbeid (OPS) gradvis innenfor enkelte sektorer for å løse samfunnsoppgaver og når infrastrukturprosjekter gjennomføres, for eksempel i helse- og samferdselssektoren. De avtalene som inngås og de investeringsprosjektene som gjennomføres er til dels svært omfattende og komplekse, med de særlige utfordringer dette innebærer i forhold til beslutningsprosesser, kontraktsinngåelse, gjennomføring og oppfølging. OPS-prosjektene innebærer langsiktige økonomiske og juridiske forpliktelser, men disse kan være av en annen art enn øvrige investeringsprosjekter.

Endringene stiller virksomhetene overfor store og til dels nye utfordringer, både ved organisering og planlegging av innkjøpsarbeidet, kontraktsoppfølging, økt kompetansebehov om anskaffelsesregelverk og behov for økte personalressurser til anskaffelsesarbeidet.

I lys av denne utviklingen påvirkes også omfanget av Riksrevisjonens kontroll med virksomhetenes overholdelse av anskaffelsesregelverket, inngåelse/oppfølging av kontrakter og prosjekter og deres måloppnåelse.

2.4 NYTT ØKONOMIREGELVERK I STATEN – ENDREDE BUDSJETT- OG REGNSKAPSPRINSIPPER

Det nye økonomiregelverket for staten som trådte i kraft 1. januar 2004, fastsetter hovedprinsipper og regler for statlig økonomistyring, regnskapsførsel og betalingsformidling. Regelverket legger bl.a. vekt på at styring, oppfølging, kontroll og forvaltning skal tilpasses virksomhetenes egenart samt risiko og vesentlighet. Reglene for tilskudd er forenklet, og tilskuddsforvaltere kan redusere kravene til rapportering fra mottakerne, tilpasset den enkelte tilskuddsordningen. Våren 2005 har Regjeringen Bondevik II

fremmet forslag om endringer i bevilgningsreglementet, jf. St.prp. nr. 48 (2004–2005).

Finansdepartementet orienterte i St. prp. 1 (2004–2005) om arbeidet med å følge opp Statsbudsjettutvalgets forslag om bruk av periodiseringsprinsippet i statlig regnskapsføring. Regjeringen har lagt til grunn at periodiseringsprinsippet bør tas i bruk i statlig regnskapsføring i det omfanget og i den utformingen som er tjenlig ut fra en samlet vurdering av nytte og kostnader. Det er lagt opp til å vurdere bruk og innføring av periodiseringsprinsippet skrittvis, slik at en etter hver fase kan vurdere om det er grunnlag for å gå videre. Bevilgningsvedtakene skal fortsatt baseres på kontantprinsippet.

Finansdepartementet har startet et arbeid med å utvikle standarder for regnskapsføring i statlige virksomheter i henhold til periodiseringsprinsippet. Det tas sikte på å harmonisere regnskapsstandardene i hensiktsmessig grad med norsk regnskapslovgivning, god regnskapsskikk i privat sektor og internasjonale regnskapsstandarder som er tillatt brukt i Norge. For problemstillinger som er spesielle for staten tas det utgangspunkt i erfaringer fra andre

land og internasjonale standarder for offentlig sektor.

Finansdepartementet prøver fra 2005 ut standardene i noen utvalgte virksomheter og vil evaluere erfaringene, i første omgang etter ett år. Arbeidet utføres i samarbeid med Senter for statlig økonomistyring og ti pilotvirksomheter og deres overordnede departementer. Det er lagt vekt på at pilotvirksomhetene skal dekke de fleste virksomhetstypene i statsforvaltningen og virksomheter som i ulik grad disponerer realkapital og i ulik grad produserer tjenester som omsettes i et marked.

Basert på bl.a. erfaringene fra pilotvirksomhetene vil Finansdepartementet vurdere om, og i tilfelle i hvilken utstrekning, det vil være hensiktsmessig å innføre periodiseringsprinsippet for regnskapene i flere statlige virksomheter, eventuelt også for statsregnskapet.

Endringer i økonomiregelverket, bevilgningsreglementet og bruk av periodiseringsprinsippet i statlig regnskapsføring påvirker også Riksrevisjonens revisjon av og kontroll med statlige virksomheter.

3 Revisjonsaktiviteter

3.1 GENERELT

Revisjonsaktivitetene er inndelt i revisjonstypene regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Det er viktig at revisjonstypene utfyller hverandre slik at den samlede revisjonen blir mest mulig målrettet og effektiv. Det er derfor etablert et system for årlig utarbeidelse av en felles overordnet risikovurdering per departement. Formålet er å sikre at den etterfølgende planleggingen i regnskapsrevisjonen, forvaltningsrevisjonen og selskapskontrollen baseres på et felles vurderingsgrunnlag.

3.2 REGNSKAPSREVISJON

Riksrevisjonen skal ved revisjon av regnskapene kontrollere om regnskapet gir et riktig bilde av den økonomiske virksomheten, herunder

- a) bekrefte at regnskapene ikke inneholder vesentlige feil og mangler, og
- b) kontrollere om de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger og gjeldende regelverk, og om disposisjonene er akseptable ut fra normer og standarder for statlig økonomiforvaltning.

For regnskapsåret 2003 omfattet Riksrevisjonens regnskapsrevisjon totalt 283 regnskaper, herunder regnskapene for 10 nordiske institusjoner og 19 stiftelser. Stiftelsene avlegger regnskap etter regnskapsloven. Etter avtale reviderer Riksrevisjonen også deler av 18 fylkesvegregnskaper som regnskapsføres av Statens vegvesen.

Riksrevisjonen gjennomfører fra 1. juli 2004 all revisjon knyttet til de kommunevise skatteregnskapene. Disse regnskapene avlegges overfor Skattedirektoratet og anses som delregnskaper til skatteetatens samlede regnskaper. Resultatene av revisjonen for 2004 vil inngå i den helhetlige rapporteringen høsten 2005.

Revisjonen er søkt gjennomført på en mest mulig effektiv og hensiktsmessig måte og er basert på en vurdering av risiko og vesentlighet. På flere områder er det etablert særskilte faggrupper med kompetanse for å løse spesielle revisjonsoppgaver. Riksrevisjonen har hatt en god dialog med departementene og reviderte virksomheter om de sakene som har vært behandlet. Riksrevisjonen sender et avsluttende re-

visjonsbrev (revisjonsberetning) til alle reviderte virksomheter med kopi til overordnet departement.

Resultatet av kontrollen for 2003 ble rapportert til Stortinget i Dokument nr. 1 (2004–2005). Rapporteringen i Dokument nr. 1 for regnskapsåret 2003 følger i hovedsak tidligere opplegg, men antegnelserne inneholder ikke forslag til vedtak (desisjon). Riksrevisjonen har lagt til grunn at Stortinget heretter vil fatte vedtak om at Riksrevisjonens rapportering i Dokument nr. 1 vedlegges protokollen, slik det gjøres ved behandlingen av statsregnskapet og forvaltningsrevisjonsrapportene. Riksrevisjonens vurdering og kritikk av forholdene som omtales, samt oppfølging vil gå fram av Riksrevisjonens uttalelse. Saker som trenger videre oppfølging, eventuelt oppfølging av synspunkter/vedtak som følger av Stortingets behandling, vil bli omtalt i neste års rapportering i Dokument nr. 1.

Oppfølgingen av fire merknader til statsregnskapet for 2002 som tidligere er behandlet av Stortinget, er omtalt i Dokument nr. 3:1 (2004–2005). Riksrevisjonens antegnelser fordelt på de ulike departementsområdene er omtalt i vedlegg 3.

3.3 SELSKAPSKONTROLL

Riksrevisjonen skal gjennom sin kontroll med forvaltningen av statens interesser i selskaper m.m. vurdere om statsråden har utøvet sin oppgave som forvalter av statens interesser i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.

Kontrollen er basert på en felles overordnet risikovurdering og en vurdering av vesentlighet og risiko i forhold til det enkelte selskap. Risikovurderingen er særlig knyttet til statsrådens/departementets myndighetsutøvelse i gjennomføringen av aktuelle stortingsvedtak, selskapsstruktur, selskapets ledelse, den driftsmessige situasjonen og eventuelle merknader fra selskapets revisor.

Selskapskontrollen for regnskapsåret 2003 omfattet 37 heleide og 37 deleide aksjeselskaper, 5 statsforetak, 5 regionale helseforetak, 5 virksomheter organisert ved særskilt lov og 26 studentsamskipnader. Resultatet av kontrollen ble rapportert til Stortinget i Dokument nr. 3:2 (2004–2005). Riksrevisjonens merknader og orienteringssaker til Stortinget for regnskapsåret 2003 er omtalt i vedlegg 3.

3.4 FORVALTNINGSREVISJON

Riksrevisjonen skal gjennom systematiske undersøkelser av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra Stortingets vedtak og forutsetninger, gi Stortinget relevant informasjon om iverksettelse og virkninger av offentlige tiltak e.l., herunder om

- a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med Stortingets vedtak og forutsetninger,
- b) forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til de målene som Stortinget har satt på området,
- c) regelverk fastsatt av Stortinget etterleves,
- d) forvaltningens styringsverktøy, virkemidler og regelverk er effektive og hensiktsmessige for å følge opp Stortingets vedtak og forutsetninger,
- e) beslutningsgrunnlaget fra regjeringen til Stortinget er tilstrekkelig, og
- f) forvaltningen gjennomfører vedtatt miljøpolitikk slik at prinsippet om bærekraftig utvikling og god forvaltning av naturressursene etterleves.

Alle forvaltningsrevisjoner utvikles med utgangspunkt i kriterier knyttet til vesentlighet og risiko. Innenfor hvert sektorområde er siktemålet å gjennomføre forvaltningsrevisjoner på de feltene der det er stor risiko og sannsynlighet for avvik i forhold til Stortingets vedtak og forutsetninger. Gjennomføring av forvaltningsrevisjoner begrenses til saker av prinsipiell, økonomisk eller stor samfunnsmessig betydning.

Forvaltningsrevisjoner kan også ta utgangspunkt i såkalte strategiske studier som er interne utredninger av visse sektorer. Formålet med strategiske studier er å utvikle prosjektideer og problemstillinger med utgangspunkt i en bred vurdering av virkemidler og risiko på vesentlige områder. I 2004 er det arbeidet med tre strategiske studier av henholdsvis petroleumssektoren, landbrukssektoren og høgskoleområdet.

Full gjennomføring av en forvaltningsrevisjon – fra oppstart av foranalyse, gjennomføring av en hovedanalyse, rapportering til Stortinget og til utarbeidelse av eventuell oppfølgingsplan – går normalt over ett til to år. Prosjektporteføljen vil derfor til enhver tid bestå av både gamle og nye prosjekter. Nye prosjekter igangsettes løpende gjennom året, etter hvert som eldre prosjekter avsluttes og ressurser blir ledige.

Normalt vil påbegynte forvaltningsrevisjoner resultere i en hovedanalyse som blir oversendt Stortinget som en Dokument nr. 3-sak. Resultatet kan også bli trykt i den administrative rapportserien når vesentlige avvik ikke er dokumentert, eller hvis forvaltningen allerede har gjort eller er i ferd med å gjøre nødvendige endringer. Enkelte forvaltningsrevisjoner kan imidlertid bli avsluttet etter en foranalyse.

Dette betyr normalt at det ikke er funnet indikasjoner på vesentlige avvik fra Stortingets vedtak og forutsetninger i de innledende undersøkelsene. Et prosjekt kan også avsluttes selv om det er påvist feil og svakheter, dersom foranalysen viser at svakhetene er erkjent og virksomheten har tatt initiativ til forbedringer, eller dersom det ikke er mulig å finne fram til et tilfredsstillende metodisk opplegg for hovedanalysen.

Forvaltningsrevisjoner sendes fortløpende til Stortinget som Dokument nr. 3-saker. I 2004 ble det oversendt ti forvaltningsrevisjoner. I tillegg er det i første kvartal 2005 oversendt ytterligere tre forvaltningsrevisjoner som i det vesentlige ble ferdigstilt i 2004. Én administrativ rapport er oversendt kontroll- og konstitusjonskomiteen til orientering. Av påbegynte forvaltningsrevisjoner fra tidligere år er 37 videreført i 2005. En oversikt over disse følger som vedlegg 4. Oppfølgingen av 12 forvaltningsrevisjoner som tidligere er behandlet av Stortinget, er omtalt i Dokument nr. 3:1 (2004–2005).

3.4.1 Forvaltningsrevisjoner som ble avsluttet etter foranalyse i 2004

Kvaliteten på toll- og avgiftsetatens mål- og resultatrapportering

Foranalysen ga indikasjoner på enkelte svakheter i kvaliteten på toll- og avgiftsetatens mål- og resultatrapportering. Det syntes imidlertid å ha vært en positiv utvikling på området de siste årene. Etaten har sammen med Finansdepartementet arbeidet aktivt med og er inne i en prosess med å videreutvikle målstrukturen og rapporteringen. Det er også iverksatt tiltak i etaten som skal styrke resultatrapporteringens pålitelighet. De svakhetene som foranalysen ga indikasjoner på, vil bli ivaretatt i det øvrige revisjonsarbeidet mot toll- og avgiftsetaten. Undersøkelsen ble derfor avsluttet etter foranalysen.

3.4.2 Administrative rapporter i 2004

Riksrevisjonens undersøkelse av refusjon av utgifter til legemidler på blå resept – administrativ rapport nr. 1/2004

Formålet med undersøkelsen var å belyse forvaltningspraksisen for refusjon av legemidler på blå resept og vurdere om denne praksisen bidrar til en kostnadseffektiv forskrivning av legemidler. For å belyse om forskrivningspraksisen er kostnadseffektiv, ble det innenfor fem utvalgte diagnosegrupper valgt ut legemidler som er vurdert som terapeutisk likeverdige. Undersøkelsen viste at det var betydelige forskjeller mellom de faktiske utgiftene for de utvalgte legemidlene og utgiftene hvis samme antall døgndoser hadde vært omsatt for prisen av rimeligere, terapeutisk likverdige alternativer. Det er derfor grunn til å anta at en mer kostnadseffektiv forskrivningspraksis vil være mulig uten tap av helsemessig

effekt. Undersøkelsen viste også at det er svakheter og mangler i forvaltningen av blårreseptordningen. Dette gjelder blant annet presisjonsnivået i refusjonsvilkårene og kontrollen med at disse blir etterlevd i praksis, samordningen av den produsentnøytrale legemiddelinformasjonen og kontrollen med produsentbundet legemiddelinformasjon.

Helse- og omsorgsdepartementet opplyste at utfordringene knyttet til kostnadseffektiv forskrivningspraksis av terapeutiske likeverdige legemidler bør ses i lys av erfaringer fra andre land før det trekkes konklusjoner. Departementet opplyste også at alle rapportens problemområder vil bli grundig behandlet i det pågående arbeidet med legemiddelmeldingen som vil bli lagt fram for Stortinget i vårsesjonen 2005¹. Riksrevisjonen besluttet på denne bakgrunn at undersøkelsen ikke skulle sendes Stortinget som egen sak.

3.5 RAPPORTERINGEN TIL STORTINGET I 2004

I vedlegg 3 er alle rapporter som Riksrevisjonen sendte Stortinget i 2004 omtalt.

3.6 METODEUTVIKLING I RIKSREVISJONEN

3.6.1 Nye generelle standarder for revisjonsarbeidet

Det ble i 2004 foretatt en oppdatering av Riksrevisjonens standarder for revisjonsarbeidet som en følge av de endringene som har skjedd i bl.a. rammebetingelsene, jf. ny lov og instruks for Riksrevisjonen. De nye revisjonsstandardene ble vedtatt 1. februar 2005. Disse skal legges til grunn for alt revisjonsarbeid i Riksrevisjonen fra og med 1. juli 2005. Standardene gjelder alle revisjonstyper. Revisjonsstandardene bygger på INTOSAIs standarder for statlig revisjon, men også andre nasjonale og internasjonale revisjonsstandarder har vært brukt som bakgrunnsmateriale.

3.6.2 Metodeutvikling og nye retningslinjer for alle revisjonstypene

I Riksrevisjonen er metodeutvikling en kontinuerlig prosess.

Det er bl.a. etablert et system for departementsvis felles overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering, som ble videreutviklet i 2004. Systemet skal bidra til at regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll skal kunne utfylle hverandre på en slik måte at Riksrevisjonens samlede revisjon og kontroll blir mest mulig målrettet og effektiv.

Riksrevisjonen har i 2004 arbeidet med å utvikle en ny metodikk for regnskapsrevisjonen. Arbeidet er videreført i 2005 og det tas sikte på å ta i bruk den nye metodikken fra og med regnskapsåret 2005. Utviklingsarbeidet skyldes endringer i rammebetingelsene for Riksrevisjonen og for det offentlige både nasjonalt og internasjonalt. Ny lov om Riksrevisjonen tydeliggjør Riksrevisjonens oppgaver med kontroll av disposisjonene og rolle overfor forvaltningen. Den nye metodikken utvikles bl.a. mot en sterkere vektlegging av forhold som kan forhindre at virksomhetene når Stortingets oppsatte mål. Det nye økonomiregelverket i staten, som trådte i kraft 1. januar 2004, understreker at virksomhetenes risikohåndtering skal være forankret hos toppledelsen.

I 2004 ble det vedtatt reviderte retningslinjer for revisjon av statsregnskapet og nye retningslinjer for årlig revisjon av styring, måloppnåelse og resultatrapportering. Ved denne revisjonen tas det stilling til om departementets rapportering til Stortinget gir et korrekt uttrykk for disposisjonene som ligger til grunn for regnskapet, og om budsjettet er gjennomført i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger. Den tar også høyde endringene som har skjedd i den statlige økonomistyringen der fokus er flyttet fra innsatsfaktorene til hva som forutsettes oppnådd ved dem, det vil si resultatene.

Det er i 2004 også utarbeidet nye retningslinjer i forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Disse ble vedtatt av riksrevisorkollegiet 1. februar 2005, og skal legges til grunn for forvaltningsrevisjonen og selskapskontrollen fra og med 1. juli 2005. Retningslinjene for forvaltningsrevisjonen er ajourført i samsvar med ny lov for Riksrevisjonen. Retningslinjene dekker nå hele revisjonsprosessen ved at planlegging og vurdering av vesentlighet og risiko også er omtalt.

Retningslinjene for selskapskontroll er ajourført i samsvar med ny lov og disse er vesentlig omarbeidet. Fokus i de nye retningslinjene er lagt på prosess, og disse dekker også hele revisjonsprosessen. Det er spesielt lagt vekt på at den nye metodikken skal dekke selskapenes eventuelle sektorpolitiske mål og samfunnsmessige oppgaver.

3.6.3 Ny helhetlig rapportering

På grunnlag av ny lov og instruks for Riksrevisjonen vil Riksrevisjonens årlige rapportering til Stortinget i Dokument nr. 1 endres i form og innhold. Det skal rapporteres mer helhetlig om departementenes forvaltning og gjennomføring av budsjett. Rapporteringen vil omfatte både resultatene av regnskapsrevisjonen og selskapskontrollen for det enkelte år og en omtale av departementenes oppfølging av tidligere rapporterte forhold. Riksrevisjonen legger opp til at rapporteringen skal ha et innhold og en utforming som gir Stortinget tilstrekkelig grunnlag for å ta stilling til om det bør rettes kritikk eller gjøres ansvar

¹ Lagt fram 11. mars 2005, jf. St.meld. nr. 18 (2004–2005) Rett kurs mot riktigere legemiddelbruk – Legemiddelpolitikken.

gjeldende overfor vedkommende statstråd. Det legges ikke opp til at Riksrevisjonen utformer forslag til vedtak til statsregnskapet eller til departementenes forvaltning/regnskaper.

Det er utarbeidet en mal og interne rutiner for den nye rapporteringen. Ny rapportering til Stortinget iverksettes høsten 2005.

3.7 KVALITETSKONTROLL

I Riksrevisjonen gjennomføres det årlige kvalitetskontroller i regnskapsrevisjonen for å sikre at revisjonsarbeidet blir gjennomført i henhold til «god revisjonsskikk i Riksrevisjonen». Kvalitetskontrollen innebærer en systematisk gjennomgang av en seksjons revisjonsarbeid og organisering. Målet for kvalitetskontrollen er å fremme effektiv ressursbruk og en revisjon med god kvalitet, herunder mest mulig lik praktisering av metodikken og revisorskjønnene. Kontrollen skal også bidra til metodisk utvikling og økt kompetanse i organisasjonen. Det er en målsetting at alle seksjoner i Riksrevisjonen i løpet av en fireårsperiode skal underlegges kvalitetskontroll.

Kvalitetskontrollen høsten 2004 omfattet revisjonen av regnskap for 2003. Fire seksjoner ble kontrollert. For alle de kontrollerte seksjonene ble det konkludert med at revisjonen var utført i henhold til god revisjonsskikk i Riksrevisjonen og retningslinjene for regnskapsrevisjon. Kontrollen viste enkelte utfordringer knyttet til dokumentasjon, bl.a. av om-disponeringer av ressurser i seksjonene.

Det er igangsatt et arbeid med å lage et opplegg for kvalitetskontroll av forvaltningsrevisjonen.

3.8 FAGFELLEVRURDERING AV FORVALTNINGSREVISJONEN

Et team bestående av representanter fra den engelske, svenske og danske riksrevisjonen gjennomfører i 2004/2005 en fagfellevurdering av forvaltningsrevisjonen i Riksrevisjonen. Arbeidet skal etter planen slutføres i november 2005.

I fagfellevurderingen inngår en undersøkelse av om forvaltningsrevisjonen i Riksrevisjonen utføres i tråd med standarder og retningslinjer. Dette gjøres bl.a. ved en gjennomgang av forvaltningsrevisjonsrapporter med tilhørende prosjektdokumentasjon og intervjuer med ulike ledere i Riksrevisjonen, noen av prosjektgruppene og representanter for forvaltningen og Stortinget.

Resultatet vil være et nyttig innspill for Riksrevisjonens videre arbeid med utvikling av revisjonsmetodikk i forvaltningsrevisjonen.

3.9 SAMARBEID MELLOM REVISJONSAVDELINGENE

Ny metodikk og ny rapportering til Stortinget stiller store krav til samarbeid mellom de ulike avdelingene i Riksrevisjonen – også på tvers av revisjonstypene. Det er viktig at Riksrevisjonen opptrer enhetlig overfor departementene. Samarbeidet mellom revisjonsavdelingene må derfor utvikles ytterligere.

3.10 REVISJON – MISLIGHETER

Riksrevisjonen skal ha en mer aktiv rolle i arbeidet mot misligheter og korrupsjon. Riksrevisjonens rolle er nå forankret direkte i riksrevisjonsloven § 9 fjerde ledd. Riksrevisjonen skal gjennom revisjonen både bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Riksrevisjonen kan uten hinder av taushetsplikt selv melde sine funn eller mistanker til politiet eller andre kontrollinstanser jf. riksrevisjonsloven § 15 fjerde ledd.

Risikoen for at det kan foreligge misligheter skal vurderes i revisjonsprosessen og i alle typer revisjon i Riksrevisjonen. Standarden om misligheter er revidert, og det utarbeides nå utdypende retningslinjer og rutiner for hvordan eventuelle mislighetssaker skal håndteres og følges opp i Riksrevisjonen.

For å bidra til ledelsens forståelse av sitt ansvar for å etablere en internkontroll som både forebygger, avdekker og behandler eventuelle misligheter, skal Riksrevisjonen ta opp temaet misligheter i dialogen med virksomhetenes ledelse.

Kompetanseoppbygging for revisorer og ledere i Riksrevisjonen er viktig for Riksrevisjonens mulighet til å kunne forebygge og avdekke misligheter. Det arbeides derfor med å utvikle et undervisningsopplegg som skal bidra til kompetanseoppbygging.

De nordiske riksrevisjonene ble i 2003 enige om å innlede et samarbeid for å utvikle revisjonsarbeidet sett i forhold til misligheter. Det er etablert en gruppe, som Riksrevisjonen leder. Det har i 2004 vært avholdt flere møter i gruppen der ulike problemstillinger knyttet til misligheter og revisjon er drøftet.

3.11 VEILEDNINGS- OG OBSERVATØR-OPPGAVER

Riksrevisjonen gir veiledning til reviderte virksomheter både i revisjonskommunikasjonen og ved å delta som observatører i aktuelle utviklingsprosjekter og andre prosjekter.

Det legges vekt på god kommunikasjon med reviderte virksomheter gjennom hele revisjonsprosessen. Det gjennomføres blant annet kontaktmøter mellom Riksrevisjonen og departementene/virksomhetene. Forvaltningen har gitt positive tilbakemeldinger på møter med Riksrevisjonen der revisjonsfunn og risikovurderinger gjennomgås. Dette gir le-

delsen i de ulike virksomhetene bedre forståelse for revisors arbeid, samtidig som det skjerper ledelsens forståelse for styring og kontroll. Møtene gir også Riksrevisjonen nyttige innspill til revisjonsarbeidet.

Riksrevisjonen har i 2004 bl.a. deltatt som observatør i styringsgruppen for e-handel i offentlige innkjøp, nedsatt av det tidligere Arbeids- og administrasjonsdepartementet, og deltatt i kontaktutvalget for offentlige anskaffelser som nå ledes av Moderniseringsdepartementet. Kontaktutvalget diskuterer ulike problemstillinger knyttet til offentlige anskaffelser. I 2004 var et av de viktigste temaene Moderniseringsdepartementets arbeid med et revidert anskaffelsesregelverk. Deltakelsen i kontaktutvalget videreføres i 2005.

3.12 UNDERVISNING OG FOREDRAGS-VIRKSOMHET

Ansatte i Riksrevisjonen har også i 2004 undervist ved enkelte utdanningsinstitusjoner. De har blant annet undervist i offentlig revisjon på forvaltningskurs for Luftkrigsskolen, på BI og på revisorstudiet ved høyskolene i Harstad, Bø og Trondheim.

Det er også holdt foredrag og presentasjoner av revisjonsarbeidet for ulike statlige virksomheter og enkelte andre fora. Det er viktig at den kunnskap og innsikt som Riksrevisjonen besitter blir formidlet utad.

4 Internasjonale aktiviteter

4.1 INTERNASJONALE REVISJONS- OPPDRAG

Revisjonsoppdrag i internasjonale organisasjoner gir økt revisjonskompetanse og nyttig kunnskap om hvordan slike organisasjoner forvalter de midlene medlemslandene har bevilget. Det er etablert retningslinjer for Riksrevisjonens oppdrag som ekstern revisor i internasjonale organisasjoner, herunder mal for årsrapportering til Riksrevisjonen om gjennomføringen av revisjonen. Riksrevisjonen hadde følgende internasjonale revisjonsoppdrag i 2004:

International Organization for Migration (IOM)

Riksrevisjonens oppdrag løper fram til 2007. Revisjonen av regnskapene er gjennomført som planlagt. Revisjonsoppdraget ble i 2003 utvidet med en forvaltningsrevisjon av IOMs organisasjonsstruktur. Revisjonen ble sluttført i 2004.

European Space Agency (ESA)

Riksrevisjonen har påtatt seg å delta i revisjonen av ESA i perioden 2004–2008 gjennom å ha en revisor stasjonert i Paris samt stille med ett medlem i ESAs Revisjonskommisjon. Revisjonen ble påbegynt høsten 2004.

EUMETSAT

Revisjonsoppdraget omfatter regnskapene 2004–2007. Revisjonen ble påbegynt høsten 2004.

European Organisation for the Safety of Air Navigation (EUROCONTROL)

En representant fra Riksrevisjonen er valgt inn som medlem av revisjonsstyret i EUROCONTROL for perioden 2004–2007. Det har i 2004 vært flere møter i styret. Den norske representanten er med i en undergruppe som forbereder «sertifiseringen» av de to regnskapene styret har revisjonsansvaret for.

EFTA, EFTA Surveillance Authority (ESA), EFTA Court

En representant fra Riksrevisjonen leder EFTAs revisjonsstyre (EBOA) som består av representanter fra medlemslandene. Gjennom den nye EØS-avtalen som ble undertegnet i 2004, ble det opprettet en ny «EEA Financial Mechanism» og en «Norwegian Financial Mechanism». Ordningene gir investeringsbi-

drag til prosjekter i de ti nye medlemslandene i EU (i tillegg til Portugal, Spania og Hellas for EFTA-delen). EBOA har revisjonsansvaret for finansieringsordningen i EØS, mens Riksrevisjonen har revisjonsansvaret for den norske ordningen. I praksis vil man forsøke å koordinere revisjonen av de to ordningene i og med at de er parallelle og i stor grad vil gi økonomisk støtte til de samme prosjektene. EBOA har nedsatt en egen ressursgruppe som består av medarbeidere fra den islandske og norske riksrevisjonen. Ressursgruppen har i 2004 hatt tre hovedoppgaver. For det første har gruppen arbeidet med å utforme et revisjonsopplegg for støtteordningen «EEA Financial Instrument». Denne ordningen gir investeringsbidrag til prosjekter i Irland, Nord-Irland, Hellas, Portugal og Spania. Ordningen er finansiert av EFTA, og revisjonen av ordningen forventes å begynne i 2005. For det andre bistår ressursgruppen EBOA med å utvikle et effektivt og godt system for revisjonen av støtteordningen «EEA Financial Mechanism». Ressursgruppen undersøker også muligheten for revisjoner av EFTAs bidrag til EU-budsjettet.

4.2 FAGFELLEVRDERING

Riksrevisjonen har sammen med riksrevisjonene i Nederland og i England sluttført en fagfellevurdering (peer-review) av den canadiske riksrevisjonen. En tilsvarende fagfellevurdering av den amerikanske riksrevisjonen er påbegynt i 2004 og forventes sluttført i 2005. Arbeidet gjennomføres sammen med riksrevisjonene i Canada, Mexico, Sverige, Nederland, Australia og Sør-Afrika.

Et team bestående av representanter fra den engelske, svenske og danske riksrevisjonen gjennomfører i 2004–2005 en fagfellevurdering av forvaltningsrevisjonen i Riksrevisjonen, omtalt i kapittel 3.8.

4.3 INTERNASJONALE OPPLÆRINGSOPPDRAG (BISTAND)

Bistanden til utviklingen av riksrevisjonen i Zambia er videreført i 2004. Medarbeidere fra Riksrevisjonen har bl.a. bistått den zambiske riksrevisjonen som rådgivere ved planlegging, gjennomføring og rapportering i forhold til revisjonen av konkrete utvalgte etater og departementsområder i Zambia.

4.4 DELTAKELSE I INTERNASJONALE MØTER OG UTVIKLINGS-PROSJEKTER

INTOSAI og EUROSAI

Riksrevisjonen er medlem av INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions) og dens regionale organisasjon for Europa, EUROSAI (European Organisation of Supreme Audit Institutions). INTOSAI er etablert for å være en møteplass for utveksling av ideer og erfaringer mellom riksrevisjoner for å bidra til å fremme den faglige utviklingen av revisjonsfaget innen offentlig revisjon. Riksrevisjonen er medlem i INTOSAI Governing Board og av INTOSAI Finance and Administration Committee og møter som observatør til EUROSAI Governing Board. Riksrevisjonen har også deltatt i INTOSAI Strategic Planning Task Force som har arbeidet fram forslag til ny strategisk plan for INTOSAI vedrørende INTOSAIs framtidige oppgaver, organisering og funksjon. Planen ble vedtatt i 2004.

INTOSAI-komiteer og -arbeidsgrupper

INTOSAIs arbeidsgrupper og komiteer er sentrale internasjonale fora for den faglige utviklingen av offentlig revisjon. Riksrevisjonen arbeider i følgende komiteer:

- *INTOSAIs komité for revisjonsstandarder.* Komiteen har det løpende ansvaret for arbeidet med utviklingen av standarder, retningslinjer og veiledningsmateriale innenfor INTOSAI. Riksrevisjonen har gjennom arbeidet i denne komiteen i 2004 vært en aktiv pådriver for utviklingen av retningslinjer for regnskapsrevisjonen som foretas i samarbeid med IFAC. Riksrevisjonen har bl.a. fremmet forslag til offentlige tillegg til ISA 240 (Misligheter) og deltatt på flere arbeidsmøter i IFACs grupper for oppdatering av ISA 230 (Dokumentasjon) og ISA 260 (Kommunikasjon med de som har ansvar for styring og ledelse). Fire medarbeidere fra Riksrevisjonen har i 2004 vært en del av INTOSAIs ekspertpanel som består av seniormedarbeidere fra riksrevisjoner over hele verden, og som skal delta aktivt i det pågående samarbeidet med IFAC. Under komiteen ble det i 2004 opprettet en egen arbeidsgruppe for utarbeidelse av standard og retningslinjer for kontroll med disposisjonene. Riksrevisjonen er valgt til leder av gruppen, og det forventes at arbeidet vil pågå fram til 2007.
- *INTOSAIs komité for IT-revisjon.* Riksrevisjonen har en aktiv rolle i komiteen bl.a. med koordineringsansvar for tre pågående prosjekter innen e-forvaltning. Prosjektene skal resultere i en database over aktuelle rapporter og metodiske tilnæringer for revisjonen av e-forvaltning som skal lanseres på INTOSAIs webside i 2005. Riksrevisjonen var også ansvarlig re-

daktør for komiteens forvaltningsrevisjonsseminar i Moskva våren 2004 om e-forvaltning, som bl.a. fokuserte på risikoområder og måling av effektivitet fra et brukerperspektiv.

- *INTOSAIs arbeidsgruppe for revisjon av internasjonale institusjoner.* Riksrevisjonen var leder av gruppen fram til høsten 2004. Gruppen har utarbeidet retningslinjer for revisjonen av internasjonale organisasjoner. Retningslinjene ble ferdigstilt og publisert på INTOSAIs nettsted i 2004.
- *INTOSAIs arbeidsgruppe for miljørevisjon.* Riksrevisjonen er en aktiv bidragsyter i gruppens arbeid og har bl.a. ledet arbeidet med å utvikle en veiledning for hvordan revisjon av avfallsystemer og avfallsforvaltning kan gjennomføres. Dokumentet ble sendt alle lands riksrevisjoner og et utvalg av internasjonale organisasjoner i 2004. Det har også vært gitt innspill til gruppens arbeid om revisjon av temaer innen bærekraftig utvikling og ressursforvaltning.
- *INTOSAIs arbeidsgruppe for revisjon av privatisering.* Gruppen har bl.a. fokusert på erfaringer med kontroll av privatiseringer og økonomiske reguleringer. På et møte i Sofia i 2004 ble erfaringer fra revisjonen av NSBs kjøp av transporttjenester, kontraktsstyring og økonomiske reguleringer presentert.

EUROSAI-arbeidsgrupper

- *EUROSAIs arbeidsgruppe for forvaltningsrevisjon.* Riksrevisjonen deltar aktivt i utvekslingen av informasjon og erfaringer om miljørevisjon – både løpende og på årlige møter. Riksrevisjonen deltar også i styringsgruppen som koordinator for de nordiske riksrevisjonene.
- *EUROSAIs arbeidsgruppe for IT-revisjon.* Riksrevisjonen har hatt en aktiv rolle i gruppens arbeid i 2004. Arbeidet har resultert i et verktøy for «Self Assessment», som er tatt i bruk av medlemmene og nå vil lanseres i de andre europeiske landene. Det er også planer om å lansere dette verktøyet globalt i samarbeid med INTOSAI. Den globale interesseorganisasjonen for IT-revisorer, ISACA (Information Systems Audit and Control Association), har vist stor interesse for dette produktet, og prosjektgruppen har i den anledning presentert verktøyet i ulike fora. Verktøyet ble lansert på EUROSAIs nettsted i 2004.

4.5 BESØK TIL OG FRA UTLANDET

Riksrevisjonen mottok i 2004 riksrevisorbesøk fra Frankrike, Zambia og Slovenia, og delegasjonsbesøk fra bl.a. den danske, bulgarske og zambiske riksrevisjonen. Riksrevisjonens leder har besøkt riksre-

visjonene i Slovakia, Bulgaria, Russland og Zambia samt vært i Brussel, og hatt møter for utveksling av erfaringer og informasjon. Flere medarbeidere fra Riksrevisjonen har deltatt på konferanser og møter i utlandet i regi av bl.a. andre lands riksrevisjoner, EUROSAI og INTOSAI.

4.6 NORDISK SAMARBEID

Det ble avholdt nordisk kontaktmannsmøte i mai og nordisk sjefsmøte i september 2004. På sjefsmøtet ble strategisk plan for det nordiske samarbeidet vedtatt.

Norge leder den nyopprettede nordiske arbeidsgruppen for økonomisk kriminalitet og misligheter. Gruppen har hatt to møter i 2004 og utarbeider nå en oversikt over former for misligheter som er aktuelle i offentlig sektor. Videre utarbeider gruppen en oversikt over de respektive riksrevisjonenes mandater vedrørende revisjon rettet mot misligheter. I den nordiske arbeidsgruppen for selskapskontroll, som også ledes av Norge, har det vært arrangert ett møte i 2004. Et av temaene på møtet var de enkelte lands regulering av offentlige anskaffelser og vilkår for at statlig eide selskaper skal omfattes av reguleringen. Det har vært arrangert ett møte i det nordiske forumet for riksrevisjonenes informasjonsmedarbeidere og ett for personalmedarbeidere, i tillegg til et møte i arbeidsgruppen som skal se på mulighetene for å finne sammenlignbare nøkkeltall fra revisjonsproduksjonen i de nordiske land.

Representanter fra Riksrevisjonen deltok på det årlige nordisk-baltiske møtet i Litauen.

4.7 ANNET REVISJONSSAMARBEID

HOAP (Harmonisation in overseas audit practice)

Dette er et samarbeid mellom riksrevisjonene i en rekke giverland om rapportering og revisjon av bistandsprosjekter. Samarbeidet er en videreføring av det tidligere «Utsteinsamarbeidet». Det arbeides nå med å harmonisere kravene til rapportering og revisjon og å gjøre giverlandene i stand til å basere seg på den revisjonen som gjøres av riksrevisjonene i mottakerlandet. Norge er med i en pilotgruppe som i 2004 har gjennomgått og vurdert den revisjonen som riksrevisjonen i Zambia gjør på utdanningssektoren der. Rapporten behandles på møte i HOAP i 2005.

Samarbeid med NATO-revisjonen

Riksrevisjonen deltok på det årlige møtet mellom NATO Board of Auditors og NATO-landenes riksrevisjoner om revisjonen av NATO-regnskapet. Riksrevisjonen har for perioden 2002–2005 ett medlem i NATO Board of Auditors.

Samarbeid mellom revisjonsorganene i enkelte land som har F-16 jagerfly

Samarbeidet har vært videreført som et «sovende samarbeid» ettersom det økonomiske oppgjøret knyttet til anskaffelser og oppgraderinger av F-16 jagerfly er gjennomført. Den belgiske riksrevisjonen har påtatt seg formannskapsvervet og vil eventuelt innkalle til et møte i 2005 knyttet til mulig revisjonsmessig oppfølging av refusjon for utviklingskostnader de europeiske landene skal ha fra USA når F-16 flyene selges til tredjeland. Riksrevisjonene i Norge, Nederland og Danmark vurderer også et mulig samarbeid knyttet til revisjonen av midler til utvikling av Joint Strike Fighter (JSF).

5 Organisering, ressursfordeling og personale

5.1 RIKSREVISORKOLLEGIET

Riksrevisjonens øverste ledelse er et kollegium bestående av fem riksrevisorer valgt av Stortinget for en periode på fire år.

Det nåværende kollegiet er valgt for perioden 1. juli 2002 til 30. juni 2006² og har følgende sammensetning:

Leder:	Bjarne Mørk-Eidem
Varamedlem:	Brit Hoel
Nestleder:	Annelise Høegh
Varamedlem:	Siri Frost Sterri
Medlem:	Jan L. Stub
Varamedlem:	Arve Lønnum
Medlem:	Wenche Lyngholm
Varamedlem:	Nils Totland
Medlem:	Helga Haugen
Varamedlem:	Johan Buttedahl

Det er avholdt ni kollegiemøter i 2004. I juni besøkte kollegiet EU-delegasjonen, ESA, EFTA og Nato for erfaringsutveksling.

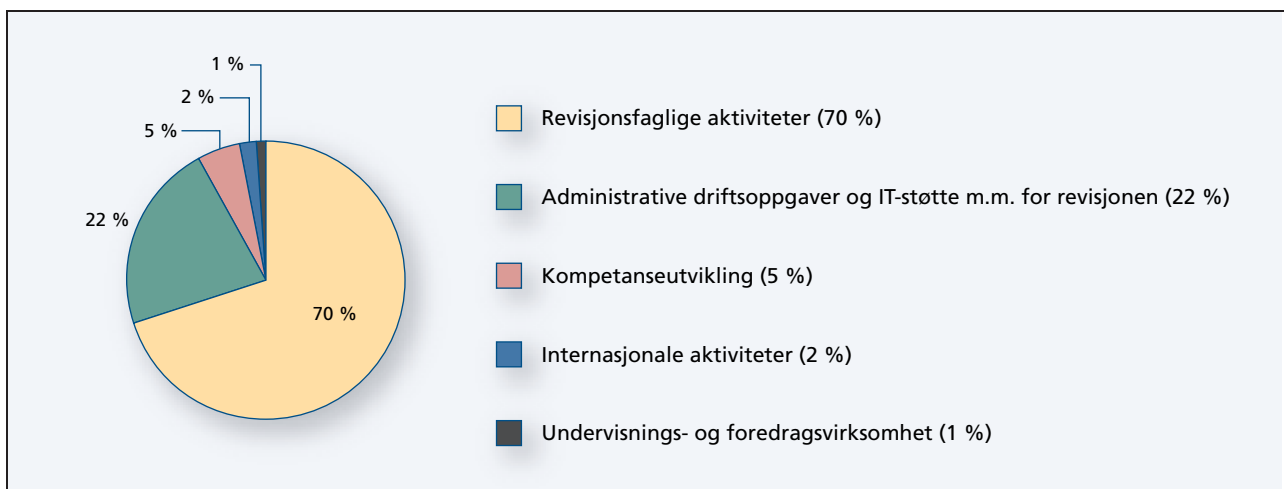
5.2 ORGANISERING OG RESSURSFORDELING

Riksrevisjonen er organisert med en administrasjonsavdeling, fire regnskapsrevisjonsavdelinger og to forvaltningsrevisjonsavdelinger. Selskapskontrollen er organisert sammen med forvaltningsrevisjonen.

To revisjonsstøtteenheter arbeider med metodeutvikling og kvalitetskontroll for henholdsvis regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon/selskapskontroll. Disse støttefunksjonene er organisert som egne seksjoner i en regnskapsrevisjonsavdeling og en forvaltningsrevisjonsavdeling.

Det ble i 2004 etablert en ny seksjon for revisjon av skatteetaten for å gjennomføre de nye oppgavene som Riksrevisjonen fikk ved overtakelsen av revisjonsansvaret for de kommunevise skatteregnskapene nærmere omtalt i kapittel 3.2.

Årsrapporteringen fra de enkelte avdelingene i Riksrevisjonen viser at ressursbruken på revisjonsfaglige aktiviteter og andre aktiviteter (kompetanseutvikling, administrative driftsoppgaver m.m) i 2004 var på samme nivå som i 2003. Revisjonsinnsatsen fordelt på de ulike revisjonstypene viser en liten økning av forvaltningsrevisjon i forhold til 2003 jf. tabell 1. Figur 2 viser Riksrevisjonens fordeling av ressurser på de ulike aktivitetene i 2004.

Figur 2 Riksrevisjonens fordeling av ressurser i 2004 i prosent

² Tiltredelsestidspunktet for Riksrevisorkollegiet er endret fra 1. juli til 1. januar året etter stortingsvalget, jf. Riksrevisjonslovens § 4.

Tabell 1: Fordeling av ressurser mellom revisjonstypene i perioden 2004–2004 i prosent

Revisjonstype	2000	2001	2002	2003	2004
Regnskapsrevisjon	78	78	75	69	67
Forvaltningsrevisjon	17	17	21	26	28
Selskapskontroll	5	5	4	5	5

5.3 PERSONALET

5.3.1 Personalsituasjonen

Riksrevisjonen hadde i 2004 en ramme på 481 årsverk. Ved utgangen av 2004 var 514 personer ansatt i virksomheten, fordelt på totalt 480 årsverk. Av disse var 97 personer lokalisert utenfor Oslo, se oversikt i vedlegg 2.

Tabell 2 viser antall ansatte per 31. desember i 2003 og 2004 fordelt på ulike aldersgrupper og kjønn.

5.3.2 Likestilling

Riksrevisjonen skal fremme likestilling mellom kvinner og menn i samsvar med intensjonene i likestillingsloven, og det er utarbeidet en egen handlingsplan for likestilling. Forholdene skal legges til rette for reell likestilling på alle nivåer og det satses på en rekke områder for å oppnå dette. Etter Riksrevisjonens vurdering har virksomheten lyktes i dette arbeidet. Riksrevisjonen vil i tiden framover arbeide for å opprettholde likestillingsresultatet som er oppnådd, og være årvåken for nye utfordringer.

I det følgende er noen viktige nøkkeltall for likestillingen i Riksrevisjonen nærmere omtalt. Det vises ellers til omtalen av ulike temaer ellers i dette kapitlet, der også noen øvrige nøkkeltall framgår.

Kjønnsfordelingen i Riksrevisjonen viste i 2004 en kvinneandel totalt på 52,5 %. Kvinneandelen varierer noe mellom de ulike avdelingene. I henhold til Riksrevisjons handlingsplan for likestilling skal kvinner være representert med minimum 40 % i hver stillingsgruppe. I alle stillingsgrupper bortsett fra sekretærgruppen, var det i 2004 en kvinneandel på over 40 %. Dette gjaldt også toppleder- og mellomlederstillingene, der kvinneandelen var henholdsvis 44,4 % og 43,2 %.

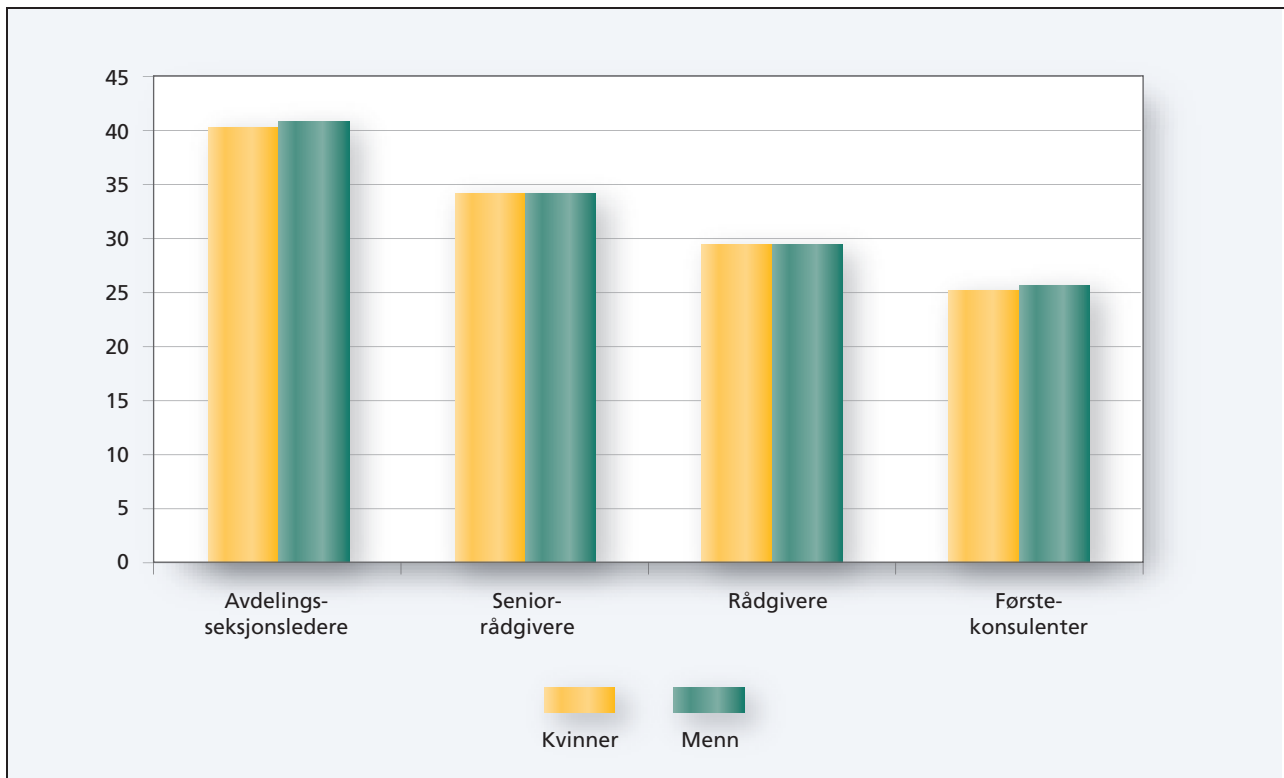
Blant de faste stedfortrederne for seksjonslederne er kvinneandelen over 50 %. Denne oppgaven fordeles dermed tilnærmet likt mellom kvinner og menn. Det var også over 50 % kvinner blant faglige koordinatorene i regnskapsrevisjonsavdelingene. Blant prosjektledere i forvaltningsrevisjonsavdelingene er kvinneandelen høy og nærmer seg 60 %.

Forut for rekruttering i de ulike stillingsgruppene blir det vurdert om det er behov for å oppfordre kvinner til å søke.

I faste råd og utvalg og i arbeidsgruppene var kvinnerepresentasjonen i 2004 totalt sett på 47 %. Det er samme andel som i 2003. I enkelte arbeidsgrupper er imidlertid kvinneandelen lavere enn Riksrevisjonens krav på minimum 40 % (ihht. Riksrevisjonens tilpasningsavtale til Hovedavtalen), og det er satt fokus på dette slik at andelen økes.

Tabell 2 Antall ansatte fordelt på ulike aldersgrupper og kjønn

Alder	Menn		Kvinner		Totalt		Prosent	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Opptil 29	27	31	21	23	48	54	9,6 %	10,5 %
30 – 39	69	65	100	100	169	165	33,9 %	32,1 %
40 – 49	69	72	73	75	142	147	28,5 %	28,6 %
50 – 59	59	59	52	58	111	117	22,2 %	22,8 %
60 og over	17	17	12	14	29	31	5,8 %	6,0 %
Sum	241	244	258	270	499	514	100 %	100 %

Figur 3 Gjennomsnittlig brutto månedsinntekt

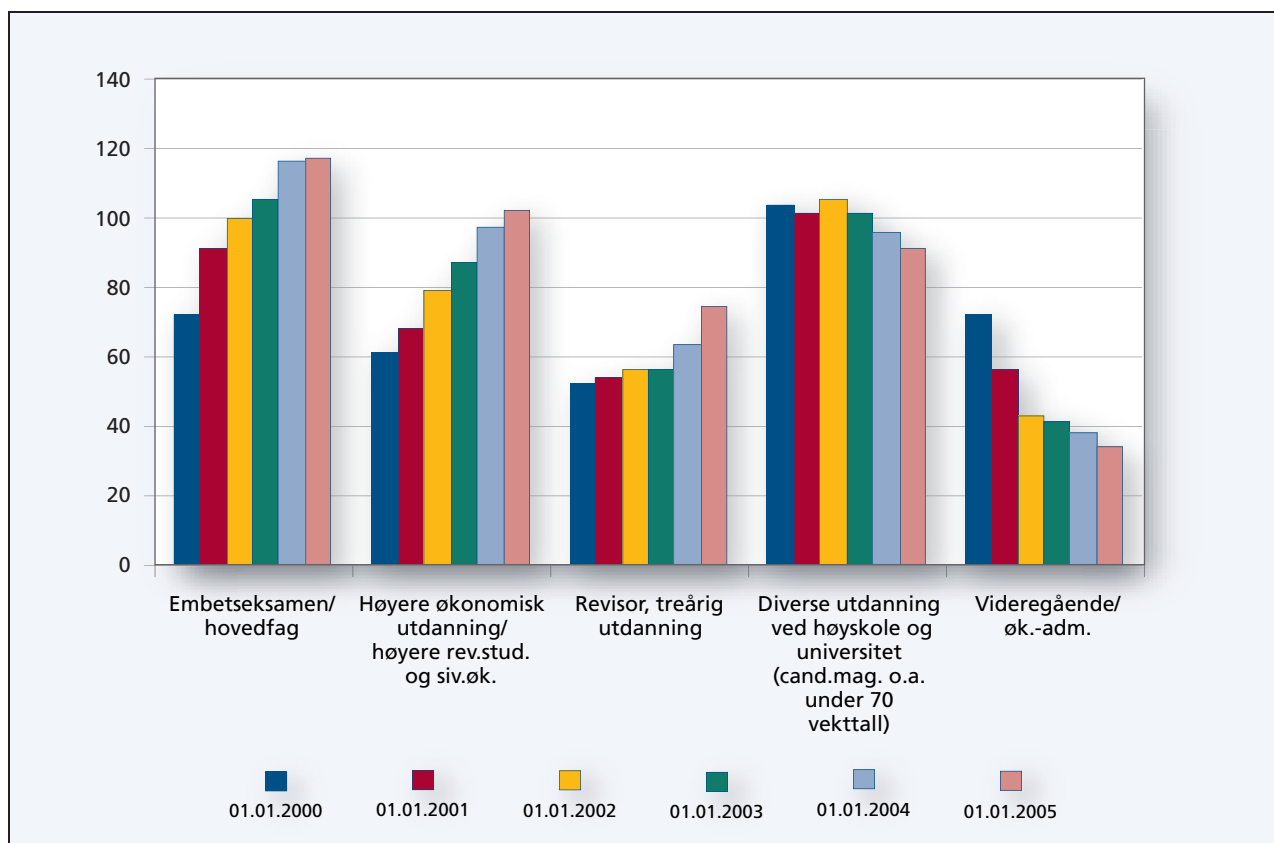
Når det gjelder brutto gjennomsnittslønn per måned for kvinner og menn for alle som er omfattet av Hovedtariffavtalen, viser tallene for 2004 at det fortsatt er en differanse i favør av mennene. Sett under ett har differansen mellom kvinner og menns gjennomsnittlige månedslønn gått ned 1,2 prosentpoeng (pp.) i 2004 til 3,3 %. I saksbehandlergruppen har differansen gått ned med 0,5 pp. til 1,2 %. I ledergruppen (avdelingsnestledere og seksjonsledere) har differansen gått ned med 0,7 pp. til 1,3 %. Det vises ellers til figur 3 for en sammenligning av gjennomsnittlig brutto månedsinntekt mellom kvinner og menn i leder- og saksbehandlergruppene.

Det er en relativt større andel kvinner enn menn som har deltidsstilling – henholdsvis 15,6 % og

3,7 %. Riksrevisjonen ønsker så langt som mulig å bidra til at tilsatte som har behov for det kan få redusert stilling. Overtidsbruken er noe høyere blant menn enn kvinner.

5.3.3 Personalets kompetanse

Godt kvalifiserte medarbeidere med ulik utdanningsbakgrunn er det viktigste fundamentet for Riksrevisjonens virksomhet. Riksrevisjonen satser bevisst på å rekruttere medarbeidere med god formalkompetanse, og andelen av medarbeidere med høyere utdanning har økt i de senere årene. Formalkompetansen i revisjonsavdelingene 2000–2005 er vist i figur 4.

Figur 4 Sammensetting av kompetanse i revisjonsavdelingene

5.3.4 Kompetanseutvikling

Generelt

Det stilles store krav til det arbeidet Riksrevisjonens medarbeidere utfører. Riksrevisjonen må være i stand til å beholde og rekruttere medarbeidere med høyt faglig nivå. Ny metodikk og reviderte standarder og retningslinjer gir utfordringer når det gjelder felles forståelse og praktisering. Den teknologiske utviklingen i forvaltningen krever også økt kompetanse hos revisorer på alle nivåer, særlig med hensyn til IKT-kunnskap. Selv om alle nyansatte i revisjonsavdelingene har høyere utdanning, satses det derfor på ytterligere kompetanseutvikling og spesialisering på ulike fagområder.

Et treårig opplæringsprogram for nyansatte revisorer er under utvikling, se omtale nedenfor. Øvrige medarbeidere skal hvert år gjennomføre minst 35 timer arbeidsrelaterte kompetanseutviklingstiltak. Målsettingen med dette er å stimulere til regelmessig kompetanseutvikling og sikre at samtlige medarbeidere årlig gjennomfører kompetanseutvikling ut over det som følger av arbeidsoppgavene.

Medarbeiderne tilbys både interne og eksterne kurs og stipend til videreutdanning. I 2004 ble det gjennomført 46 interne kurs i Riksrevisjonen. Det ble også tilbudt kurs i prosjektledelse på Bachelornivå i samarbeid med Statskonsult, med i alt 23 del-

takere. I tillegg deltar mange på eksterne kurs og seminarer for faglig oppdatering.

Hvert år tildeler Riksrevisjonen stipend til medarbeidere som ikke har formalkompetanse tilsvarende det nivået som i dag kreves ved rekruttering, eller som ønsker å ta videreutdanning, eksempelvis masterprogram e.l. For 2004 fikk 79 medarbeidere – hvorav 18 seniorer (over 45 år) – tildelt stipend til høgskole- og universitetsutdanning. Ved tildelingen høsten 2004, som gjelder for studieåret 2005–2006, ble 42,7 % av den totale summen tildelt kvinner. Til sammenligning ble 36,9 % av den totale summen tildelt kvinner høsten 2003. Riksrevisjonen vil også i tiden framover bestrebe seg på å øke kvinneandelen innenfor dette området.

Innføring av et treårig kompetanseprogram for alle nyansatte revisorer

Det ble i 2004 igangsatt utvikling av obligatoriske treårige opplæringsprogrammer for nyansatte revisorer. Opplæringen skal gi revisorene enhetlig basiskompetanse for revisjonsarbeidet og en systematisk og målrettet kompetanseutvikling som skal sikre rett kompetanse til rett tid. Det er også en målsetting at Riksrevisjonen skal framstå som en moderne og attraktiv arbeidsplass med et profesjonelt og fleksibelt opplæringsstilbud av høy kvalitet. Revisorer som ik-

ke er nyansatte, men som mangler den fastsatte basiskompetansen, skal også gjennomføre nødvendige kurs.

Opplæringsprogrammene tilpasses behovene knyttet til de ulike revisjonsformene, det betyr at det lages separate programmer for ansatte som arbeider med henholdsvis regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll. Noen kurs er likevel felles, og det opprettholdes et eget introduksjonskurs der alle nyansatte skal delta. På en del områder foreligger det allerede tiltak/kurs som kan videreføres/oppdateres, mens det på andre områder må utvikles helt nye tiltak. I tillegg til tradisjonelle kurs vil e-læring bli aktivt brukt i opplæringen.

Programmene trer i kraft i august 2005, og tiltakene settes da fortløpende i drift.

Hospitering

Hospitering er en viktig del av Riksrevisjonens personalpolitikk. I 2004 har en medarbeider hospitert i fem måneder i den engelske riksrevisjonen (National Audit Office) i London og en medarbeider har hospitert i seks måneder i European Court of Auditors i Luxemburg. I tillegg hadde en medarbeider permisjon i ett år fra juli 2003 for å jobbe i EFTAs overvåkingsorgan, ESA, i Brussel.

Praksisordning for å bli registrert revisor

For å få godkjenning/autorisasjon som registrert revisor er det nødvendig med tilleggspraksis. Riksrevisjonen har etablert en ordning for at ansatte skal kunne få dette. I 2004 hospiterte fire medarbeidere ved ulike fylkesskattekontorer for å få slik tilleggspraksis.

5.3.5 Inkluderende arbeidsliv (IA)

Riksrevisjonen ble 15. oktober 2004 en IA-virksomhet. I den forbindelse er det utarbeidet en handlingsplan. Handlingsplanen legger vekt på arbeidet med oppfølging og tilrettelegging for sykmeldte og ansatte med redusert arbeidsmulighet. Det fokuseres bl.a. på lederopplæring og informasjon om virkemidler, rettigheter og plikter for de ansatte. Dette arbeidet gis høy prioritet i organisasjonen.

5.3.6 Sykefravær

Sykefraværet i 2004 var på 6,3 % mot 6,9 % i 2003. Reduksjonen av sykefraværet er positiv, og det arbeides for å redusere sykefraværet ytterligere.

Lederne har tatt i bruk nye rutiner for oppfølging av sykmeldte. Bedriftshelsetjenesten benyttes som støttespillere, bl.a. i arbeidet med å utarbeide oppfølgingsplan for den enkelte sykmeldte. Arbeidet har blitt ytterligere styrket i forbindelse med de nye sykmeldingsreglene som trådte i kraft 1. juli 2004, og Riksrevisjonens gjennomføring av tiltak for å nå målene i handlingsplanen for inkluderende arbeidsliv.

5.3.7 Seniorpolitikk

Riksrevisjonen har som målsetting å skape trygge og vel fungerende medarbeidere i utvikling så lenge de er i arbeid. Per 31. desember 2004 hadde Riksrevisjonen 31 medarbeidere som er 60 år eller eldre.

I henhold til Riksrevisjonens seniorpolitikk kan ansatte over 55 år med minimum ti års erfaring fra Riksrevisjonen bl.a. søke om inntil tre måneders permisjon med lønn for å styrke og fornye seg – både personlig og faglig.

5.3.8 Rekruttering, turnover og markedsføring

Det ble ansatt 42 nye medarbeidere i 2004, hvorav 22 kvinner og 20 menn. Det ble rekruttert flere kvinner enn menn på de høyeste stillingsnivåene, henholdsvis ni kvinner og sju menn.

I tillegg fikk elleve ansatte i Riksrevisjonen nye stillinger på høyere nivå. Seks ansatte ble rekruttert til lederstillinger – to til avdelingsnestledere og fire til seksjonsledere. På begge stillingsnivåer var fordelingen lik mellom kvinner og menn.

Total turnover i 2004 var på 3,7 % mot 1,3 % året før. Sju medarbeidere sluttet ved naturlig avgang.

Det er blitt tradisjon at Riksrevisjonen som arbeidsplass markedsføres ved en del aktuelle universiteter og høyskoler. Også i 2004 var responsen svært positiv, og det har vært et stort antall søkere til kunngjorte stillinger.

6 Administrasjon og interne aktiviteter

6.1 ADMINISTRATIVE DRIFTSOPPGAVER OG STØTTEFUNKSJONER

Riksrevisjonen har en egen IT-seksjon som i tillegg til å drifte Riksrevisjonens IT-systemer arbeider med utvikling innenfor sitt fagfelt og IT-støtte til revisjonsarbeidet. Til større utviklingsoppgaver og ved behov for spesiell kompetanse, brukes og eksterne IT-konsulenter. Riksrevisjonen har valgt å ha egne ansatte til å utføre andre nødvendige administrative støttefunksjoner i stedet for å kjøpe disse tjenestene eksternt, som for eksempel driftsteknikere og renholdspersonale. For øvrig brukes interne ressurser til å utvikle og gjennomføre en rekke kurs, til Riksrevisjonens arkiv og til ulike drifts- og utviklingsoppgaver innen personaladministrasjon og økonomiforvaltning.

6.2 SIKKERHET

Riksrevisjonen prioriterer krav til sikkerhet ved behandling av informasjon. Det arbeides løpende med å forbedre sikkerheten. I 2004 er det gjennomført flere tiltak for å bedre sikkerheten ved Riksrevisjonens lokaler utenfor Oslo.

Riksrevisjonen behandler en del informasjon som er gradert etter bestemmelsene i sikkerhetsloven, og som ikke kan behandles i det ordinære elektroniske nettet. Det er vedtatt å etablere et eget nettverk godkjent av Nasjonal sikkerhetsmyndighet for behandling av slik informasjon.

6.3 KRISEHÅNTERINGSPLAN

En krisehåndteringsplan for Riksrevisjonen ble vedtatt i mars 2004. Planen skal bidra til en effektiv og hensiktsmessig håndtering av situasjoner som truer eller kan true Riksrevisjonens kjernevirksomhet eller troverdighet.

6.4 NYTT LØNNS- OG PERSONALSYSTEM

Forvaltningstjenesten har sagt opp avtalen med Riksrevisjonen om kjøring av lønn fra og med 1. mai 2005. Riksrevisjonen valgte i oktober 2004 Senter for statlig økonomistyring (SSØ) som ny leverandør og det er vinteren 2004–2005 gjennomført et prosjekt for å forberede overgangen til SSØ og det nye lønns- og personalsystemet SAP.

6.5 FELLES PLAN- OG RAPPORTSYSTEM

Det utvikles et nytt plan- og rapporteringssystem i Riksrevisjonen. Systemet skal være et effektivt og brukervennlig planleggings- og styringsverktøy for alle i Riksrevisjonen.

6.6 DOKUMENTOFFENTLIGHET I RIKSREVISJONEN

Fra og med 1. juli 2004 gjelder utsatt offentlighet for dokumenter som er utarbeidet av eller til Riksrevisjonen i saker som vurderes lagt fram for Stortinget, jf. riksrevisjonsloven § 18 annet ledd. Tilsvarende bestemmelse er også innarbeidet i offentlighetsloven § 4. Riksrevisjonen har fastsatt at alle dokumenter som utveksles mellom Riksrevisjonen og forvaltningen som ledd i gjennomføringen av regnskapsrevisjon, selskapskontroll og forvaltningsrevisjon, skal være omfattet av utsatt offentlighet. Utsatt offentlighet i saker som rapporteres til Stortinget, oppheves når dokumentet er overlevert Stortinget. For alle offentlige saksdokumenter knyttet til foregående års revisjon og kontroll inntreer offentlighet fra det tidspunktet Dokument nr. 1 er overlevert Stortinget.

I 2004 mottok Riksrevisjonen 676 innsynsbegjæringer, hvorav 550 ble innvilget. Helt eller delvis avslag ble gitt i 126 tilfeller. Delvis avslag innebærer at dokumentet som sådan utleveres, men at det inneholder fortrolig informasjon som er unntatt offentlighet og som det derfor ikke er gitt innsyn i. I 2003 kom det til sammenligning inn 1283 innsynsbegjæringer. Nedgangen i antall innsynsbegjæringer må selvsagt ses i lys av de nye bestemmelsene om utsatt offentlighet.

6.7 NYE RETNINGSLINJER FOR MEDIEARBEIDET

Riksrevisorkollegiet vedtok nye retningslinjer for mediearbeidet høsten 2004.

Retningslinjene er forankret i Riksrevisjonens strategiske plan for 2003–2006 og Riksrevisjonens informasjons- og kommunikasjonsstrategi som ble vedtatt i 2003. Viktige prinsipper i strategien er synlighet, tilgjengelighet og åpenhet. Ny lov for Riksrevisjonen har vært en viktig premiss for retningslinjene for mediehåndtering, bl.a. de nye bestemmelsene om utsatt offentlighet.

Retningslinjene gir føringer for håndtering av media både skriftlig og muntlig. De beskriver kana-

ler og virkemidler og Riksrevisjonen i offentlige fora. Det er bl.a. vedtatt at det skal arrangeres pressekonferanser i tilknytning til at nye dokumenter sendes over til Stortinget. Det er også utarbeidet egne retningslinjer for dette.

6.8 NY INTRANETTPORTAL

Et velfungerende og brukervennlig intranett er viktig for alt arbeid i Riksrevisjonen. I 2004 er det med ekstern bistand gjennomført et omfattende prosjekt med sikte på etablering av første versjon av en ny intranettportal i mars 2005. Den nye portalen har som målsetting å effektivisere arbeidsprosessene, bidra til å bygge og dele kompetanse, fremme samarbeid og felles tilhørighet og bedre kommunikasjonsflyten internt.

6.9 FAGLIGE FORUM OG LEDERFROKOSTER

Om lag en gang i måneden arrangeres det fellesmøter av en til to timers varighet for Riksrevisjonens

ansatte, «Faglig forum», der ulike aktuelle temaer presenteres av interne eller eksterne krefter. I 2004 ble det arrangert tolv slike møter. Åtte av dem var med eksterne forelesere. Det ble også arrangert fire lederfrokoster der det har vært fokusert på aktuelle ledelsesfaglige temaer.

6.10 RIKSREVISJONENS VERDIGRUNNLAG

I 2004 ble det gjennomført en prosess der alle ansatte og ledere i Riksrevisjonen var med på å utforme Riksrevisjonens omdømme- og samspillverdier. Riksrevisjonens omdømmeverdier er uavhengighet, objektivitet og kompetanse. Innad skal virksomheten være preget av lagånd, åpenhet og respekt (samspillverdier). Både ledere og medarbeidere skal ha et bevisst forhold til omdømme- og samspillverdiene. Verdiene skal reflekteres i det daglige arbeidet og innarbeides der det er naturlig i systemer, rutiner og dokumenter fra Riksrevisjonen.

7 Riksrevisjonens budsjett og regnskap for 2004

Riksrevisjonens regnskap er revidert av statsautorisert revisor Ole Kjelstrup, som Stortingets presidentskap har oppnevnt som revisor. Regnskapet for 2004

med noter og revisjonsberetning er sendt Stortingets presidentskap.

Kap	Post	Regnskap 2003	Budsjett 2004	Regnskap 2004
0051	Riksrevisjonen			
	01 Lønn og godtgjørelser	197 719	217 938	206 243
	01 Varer og tjenester	94 386	108 249	97 285
	Sum utgifter	292 105	326 187	303 528
3051	Riksrevisjonen			
	01 Refusjon innland	851	1 000	992
	02 Refusjon utland	258	800	934
	16 Refusjon fødselspenger	3 918		3 334
	18 Refusjon sykepenger	6 213		5 664
	Sum inntekter	11 240	1 800	10 924

Riksrevisjonens budsjett og regnskap for 2004: (tall i 1000 kr)

Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2004 sendes Stortinget.

Vedtatt i Riksrevisjonens møte 13 april 2005.

Bjarne Mørk-Eidem

Annelise Høegh

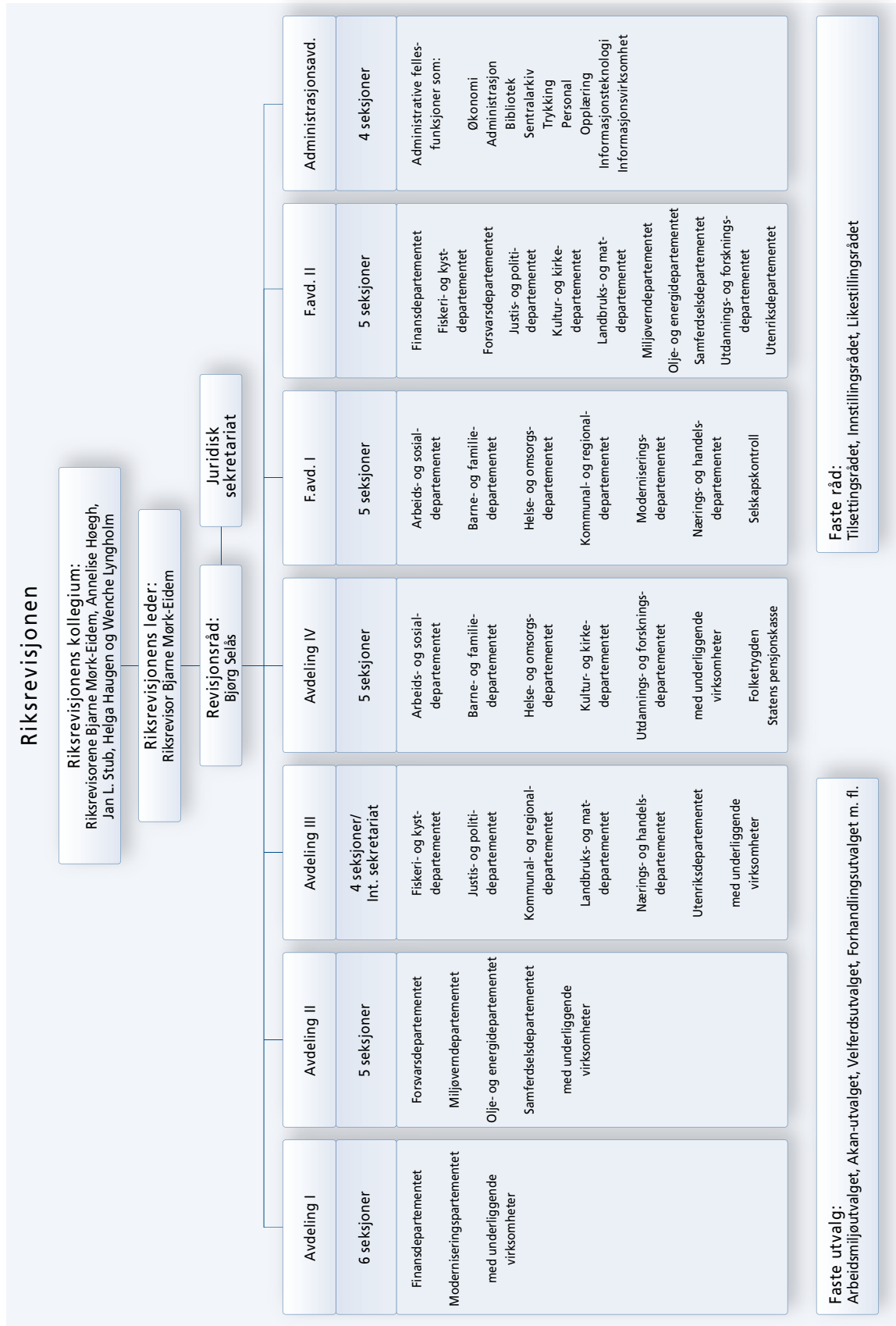
Jan L. Stub

Wenche Lyngholm

Helga Haugen

Björg Selås

Vedlegg 1

Vedlegg 2

Vedlegg 3

Riksrevisjonens rapportering til Stortinget i 2004

Følgende dokumenter ble sendt til Stortinget i 2004:

Dokument nr. 1 (2004–2005)

I Dokument nr. 1 ble det tatt opp i alt 29 saker hvorav 16 antegnelser og 13 saker til orientering. Det ble ikke tatt opp saker under Fiskeridepartementet, Helsedepartementet, Miljøverndepartementet og Samferdselsdepartementet.

Riksrevisjonen antegnelser fordelt på de ulike departementene:

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Riksrevisjonen hadde kritiske merknader til Arbeids- og administrasjonsdepartementets styring av underliggende virksomheter. Dette gjaldt bl.a. utformingen av de årlige styringsdokumentene, som etter Riksrevisjonens vurdering ga for dårlig grunnlag for departementets styringsdialog og virksomhetenes interne styring. Spesielt i forhold til fylkesmennene pekte Riksrevisjonen på betydningen av at departementet i økende grad bidrar til samordning av prioriteringer, helhetlig framstilling av styringssignaler og forbedret styringsdialog. Riksrevisjonen påviste flere mangler og svakheter ved anskaffelsesprosessen i Aetat og dokumentasjonen ved kjøp av kurs for arbeidsmarkedsopplæring.

Barne- og familiedepartementet

Riksrevisjonen reviderte flere tilskuddsordninger under Barne- og familiedepartementet, bl.a. tilskuddene til barnehager. Riksrevisjonen fant bl.a. at Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Barne- og familiedepartementet ikke i tilstrekkelig grad hadde samordnet sine styringssignaler til fylkesmennene, og at rapporteringen fra fylkesmennene var mangelfull. Riksrevisjonen påpekte at det var vanskelig å se at departementet hadde fått nok informasjon til å kunne uttale seg om i hvilken grad målsettingen på noen områder er nådd.

Forbrukerombudet fikk ikke godkjent sitt regnskap for 2002. Regnskapet for 2003 ble godkjent, men det var fortsatt rom for store forbedringer.

Finansdepartementet

Riksrevisjonen hadde kritiske merknader til Finansdepartementets styring av underliggende virksomheter. Dette gjaldt bl.a. utformingen av de årlige styringsdokumentene, som etter Riksrevisjonens vurde-

ring ga for dårlig grunnlag for departementets styringsdialog og virksomhetenes interne styring.

Det ble ellers tatt opp flere svakheter knyttet til toll- og avgiftsetatens bruk av motorvognregistret (Autosys) som forsystem til regnskapssystemet. Svakheterne kan føre til feil i beregningen av avgifter, og hadde også tidligere vært tatt opp av Riksrevisjonen. Finansdepartementet ble også kritisert for ikke å ha sørget for at toll- og avgiftsetaten hadde sikret korrekt informasjon og avgiftsfastssettelse.

Forsvarsdepartementet

Riksrevisjonen godkjente ikke Forsvarets regnskap for 2003 på grunn av mangelfull intern kontroll, mangelfulle avstemminger, mangel på revisjonsspor og brudd på gjeldende regelverk. Riksrevisjonen så det som kritikkverdig at svakheterne og manglene ved Forsvarets regnskap var så omfattende og gjennomgående at regnskapet ikke kunne godkjennes. Det var også kritikkverdig at Program Golf Leveranseprosjekt 1 ikke hadde levert et system som tilfredsstilte kravene til økonomiregelverket i staten. En del av manglene kunne vært unngått hvis implementeringen hadde vært planlagt og gjennomført på en bedre måte.

Ifølge Forsvarsdepartementet var flere av de forholdene Riksrevisjonen påpekte, rettet opp. Det var bl.a. gitt tidsfrister for konkrete tiltak som i sum skulle bidra til å tilfredsstille kravene til økonomiregelverket og sikre en kvalitativt god og effektiv økonomiforvaltning.

Forsvarsbygg fikk ellers kritikk for sen ferdigstilling av regnskapet, brudd på regelverk ved anskaffelser knyttet til drift, og for inntektssvikt, bl.a. på grunn av mangelfulle fakturerings- og innkreveringsrutiner for utestående husleiekra. Det er iverksatt tiltak som skal sikre at innrapportering av regnskapet skjer til rett tid, bedre innkjøpsrutinene og forhindre inntektssvikt.

Justisdepartementet

Riksrevisjonen påpekte brudd på regelverket for offentlige anskaffelser hos Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap. Det ble videre påpekt at direktoratet ikke hadde fulgt merverdiavgiftslovgivningen, noe som hadde medført manglende beregning og rapportering av merverdiavgift.

Kommunal- og regionaldepartementet

Riksrevisjonen kritiserte departementet for at det ikke var gjennomført tiltak som skulle sikre at Utlen-

dingsdirektoratet hadde god oversikt over flyktninger som hadde reist tilbake til hjemlandet og senere gjeninnvandret til Norge, og at tilskuddet disse flyktningene fikk ved tilbakevending, ble tilbakebetalt som forutsatt. Forhold knyttet til ordningen med tilbakevendingsstøtte ble også påtalt i antegnelse til statsregnskapet for 2000.

Riksrevisjonen tok også opp mangler ved Utlendingsdirektoratet oppfølging av økonomiske og administrative forhold ved flyktningmottakene. Det gjaldt bl.a. kontroll av at mottak får korrekt oppgjør, og at beboerne får den økonomiske hjelpen de har krav på. En rekke forhold ved oppfølgingen og kontrollen av mottakene ble også tatt opp i antegnelse til statsregnskapet for 1999.

Kultur- og kirkedepartementet

Norsk Tipping AS hadde gjennom sitt engasjement i datterselskapene Fabelaktiv AS og Spillverden AS over en fireårsperiode tilført over 40 mill. kroner i økonomisk støtte til selskapene. Dette hadde ført til reduksjon i spilleoverskuddet. Riksrevisjonen fant det kritikkverdige at sentrale spørsmål om styring og kontroll skjer uformelt i kommunikasjon mellom departementet og administrasjonen i Norsk Tipping AS, uten at styret ble trukket inn. Det ble også påpekt at det er uheldig at Norsk Tipping, som er en monopolbedrift, kunne stå i fare for å krysssubsidiere et datterselskap som driver kommersielt.

Opplysningsvesenets fond skal tilgodese kirkelige formål gjennom forvaltning av bl.a. eiendommer og finanskapital. Riksrevisjonen avdekket svakheter og mangler når det gjaldt dokumentasjon, sporbarhet og intern kontroll knyttet til regnskapet for 2003. Det ble reist spørsmål ved om styret i tilstrekkelig grad hadde fulgt opp administrasjonens arbeid.

Nærings- og handelsdepartementet

Det ble tatt opp flere forhold knyttet til utviklingen av et saksbehandlings- og økonomisystem i Garantiinstituttet for Eksportkreditt. Systemet var vesentlig forsinket, og det hadde kostet nær dobbelt så mye som opprinnelig antatt. Vesentlige overskridelser av både tidsramme og kostnader tydet på at styringen og oppfølgingen av prosjektet hadde vært mangelfull.

Sosialdepartementet

Trygdeetaten har gjennomført en betydelig omorganisering av sitt regnskapsarbeid. Revisjonen viste at virksomhetens ledelse i større grad bør klargjøre ansvars- og arbeidsfordelingen mellom de ulike ledene i etaten. Det var tidligere avdekket svakheter i datasystemene for utbetalingen av alders- og uførepensjon. Oppfølgingen viste at kontrolltiltak i saksbehandlingen ikke fungerer etter intensjonen.

Utdannings- og forskningsdepartementet

Utdannings- og forskningsdepartementet har utviklet en ny regnskapsstandard for universiteter og høyskoler som legger til rette for mer effektiv styring og kontroll. Det var fortsatt usikkerhet knyttet til skillet mellom statlige bevilgninger og kommersielle midler. Finansieringen av høyere utdanning baserer seg bl.a. på aktivitetsdata innrapportert fra institusjonene på sektoren. Riksrevisjonen kritiserte at flere virksomheter manglet strategier for å sikre kvaliteten på dataene.

Det skjer fortsatt vesentlige brudd på anskaffelsesregelverket ved mange enheter på universitets- og høgskolesektoren. Ved ni virksomheter ble det registrert brudd på anskaffelsesprosedyren ved kjøp over 200 000 kroner. Bruddene gjaldt bl.a. manglende konkurranse, svak dokumentasjon og mangelfull kunngjøring av anskaffelsene.

Dokument nr. 3-serien:

3:5 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av Kripos

Formålet med undersøkelsen var å vurdere i hvilken grad Kripos fungerer som bistandsorgan for politi- og lensmannsetaten. Riksrevisjonens undersøkelse var en analyse og vurdering av ressursutnyttelse og måloppnåelse i Kripos. Forhold knyttet til bistand, internasjonalt arbeid, etterretning, kompetanseoverføring og styringsdialogen mellom Kripos og overordnet myndighet ble også analysert og vurdert.

Undersøkelsen viste at det var et betydelig potensial for videreutvikling av styrings- og rapporteringssystemene i Kripos. Blant annet rapporterte Kripos i 2001 om en måloppnåelse på 98 % for narkotikasaker, mens Riksrevisjonens analyse viste at måloppnåelsen var 22 %. Kripos brukte samme måte å rapportere på i hele den perioden undersøkelsen omfattet, 1999–2002. Politidirektoratet var ikke klar over hvilken beregningsmåte Kripos brukte ved rapporteringen. Kripos skilte heller ikke mellom saksbehandlingstid for fengslingssaker, og prioriterte og uprioriterte saker i saksbehandlingssystemet OMNIS, slik kravene er.

I perioden etter at undersøkelsen ble påbegynt, var det iverksatt flere tiltak for å heve kvaliteten på arbeidet i Kripos. Tiltakene blir fulgt opp av Politidirektoratet og Justisdepartementet.

Departementet uttalte at de så alvorlig på de forholdene som ble avdekket, og sa seg enig i at rapporteringsmåten Kripos har brukt, ikke gir riktig informasjon om saksbehandlingstiden. Det ble besluttet å sette ned en arbeidsgruppe som skulle vurdere om politi- og lensmannsetatens saksbehandlingssystem (Basisløsning) også skulle tas i bruk av Kripos.

3:6 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av effektiviteten av norsk bistand til Mosambik

Formålet med undersøkelsen var å vurdere måloppnåelsen i norsk-støttede bistandstiltak i Mosambik, tiltakenes fattigdomsorientering og NORADs vurderinger av risiko knyttet til tiltakene. Undersøkelsen omfattet en gjennomgang av dokumentasjonen for 31 bistandstiltak som til sammen utgjorde 75–80 % av norsk bilateral bistand til Mosambik i årene 2000 og 2001. Seks av tiltakene innen prioriterte områder som energi, helse og fiskeri, og NORADs vurdering av risiko knyttet til finansiell støtte til Mosambiks statsbudsjett, ble undersøkt grundigere.

Undersøkelsen viste at dokumentasjonsgrunnlaget for å vurdere måloppnåelsen i norsk-støttede bistandstiltak i Mosambik er mangelfullt, og at NORAD i liten grad fulgte sine egne normer for rapportering. Gjennomgangen av de seks enkeltprosjektene viser en gjennomgående lav måloppnåelse i forhold til de opprinnelige målene for tiltakene, og at det var betydelig avstand mellom planlagte og oppnådde resultater.

Hovedmålsettingen om å redusere fattigdommen og bidra til en økonomisk vekst som spesielt tilgodeser den fattige delen av befolkningen, var i liten grad operasjonalisert i plan- og beslutningsdokumentene for tiltakene. Funnene fra studien av de seks enkeltprosjektene viste også at tiltakene gjennomgående hadde svak fattigdomsorientering.

Gjennomgangen av dokumentasjonen for bistandstiltakene viste at NORADs egne rutiner for å vurdere risiko knyttet til tiltakene bare i begrenset grad ble fulgt opp i praksis. Undersøkelsen viste videre at det i perioden 1996–2002 har vært mangler og svakheter i NORADs vurdering av risiko ved å gi støtte til Mosambiks statsbudsjett. Riksrevisjonen stilte spørsmål ved om NORAD og Utenriksdepartementet hadde grunnlag for å kontrollere om midlene til budsjettstøtte faktisk har gått til økt satsing på sosial sektor og finansiering av fattigdomsreducerende tiltak.

Utenriksdepartementet så meget alvorlig på de svakhetene som Riksrevisjonen påpekte, og opplyste at de ville iverksette tiltak for å bedre kvaliteten på utviklingssamarbeidet generelt og tiltak rettet mot bistanden til Mosambik spesielt.

3:7 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av toll- og avgiftsetatens virksomhetskontroll

Formålet med undersøkelsen var å vurdere effektiviteten til toll- og avgiftsetatens virksomhetskontroll, ut fra kravet om at kontrollressursene skal styres dit hvor det er størst risiko for inntektstap for det offentlige og for alvorlige brudd på det regelverket etaten forvalter. I denne forbindelse ble kontrollomfanget, kontrollresultatene og variasjoner i kontrollaktivitetene kartlagt og vurdert.

På landsbasis varierte det i betydelig grad hvor ofte en toll- og avgiftspliktig virksomhet kunne forventes å bli kontrollert. Denne variasjonen kunne bl.a. knyttes til den generelle bemanningssituasjonen og tilgangen på kompetanse i de ulike landsdelene. Etatens styring av kontrollressursene hadde ikke vært tilstrekkelig og hadde medført at fordelingen av ressursene ikke var tilpasset arbeidsmengden eller risikoen for tap av inntekter og for økonomisk kriminalitet. Undersøkelsen viste også at de risikoanalyserne som etaten utarbeidet for å velge ut virksomheter til kontroll, neppe kunne fungere som et tilfredsstillende verktøy for å sikre en effektiv utvalgelse.

Toll- og avgiftsetaten krever inn betydelige midler for det offentlige og etterberegner kontrollerte virksomheter for flere hundre millioner kroner årlig. Riksrevisjonen så det derfor som viktig at toll- og avgiftsetaten styrker denne viktige kontrollfunksjonen. Dette gjaldt særlig den største tollregionen, som over tid hadde hatt den laveste relative kontrolldekningen, men totalt sett hadde de største økonomiske etterberegningene av kontrollerte virksomheter.

Finansdepartementet sa seg enig i at det var behov for å styrke effektiviteten til toll- og avgiftsetatens virksomhetskontroll, bl.a. gjennom en bedre fordeling av etatens ressurser. Departementet viste til at omorganiseringen av toll- og avgiftsetaten med bl.a. sammenslåingen av ti tolldistrikter til seks tollregioner 1. januar 2004, vil legge til rette for en mer effektiv kontrollvirksomhet enn tidligere.

3:8 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av kjøp og bruk av konsulenttjenester i staten

I undersøkelsen kartla Riksrevisjonen 74 statlige virksomheters kjøp og bruk av konsulenttjenester i 2002. Til sammen brukte disse virksomhetene 2,3 milliarder kroner på konsulenttjenester dette året.

Undersøkelsen dokumenterte en omfattende mangel på kontrakter i statlige virksomheters kjøp av konsulenttjenester. I alt 73 % av virksomhetene manglet kontrakt for minst ett av sine konsulentkjøp i 2002. Det gikk også fram av undersøkelsen at svært få statlige etater hadde utarbeidet skriftlige strategier for konsulentkjøp, og flertallet av virksomhetene manglet også retningslinjer for denne typen innkjøp. Etter Riksrevisjonens vurdering var det derfor helt nødvendig at den enkelte virksomhet forbedrer sin praksis for styring og oppfølging av konsulentbruken.

I undersøkelsen oppga seks virksomheter at de i 2002 delte opp anskaffelser med kontraktsverdi på over 200 000 kroner for å kunne anskaffe tjenesten direkte fra én leverandør i stedet for å hente inn tilbud fra flere leverandører. En slik omgåelse av regelverket er ulovlig og bidrar til å redusere konkurransen om konsulentoppdrag. Undersøkelsen viste også at godt over halvparten av virksomhetene ikke

førte anskaffelsesprotokoll for alle sine kjøp på over 200 000 kroner, slik regelverket krever.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet var enig med Riksrevisjonen i at forholdene som ble avdekket, kan innebære en risiko for svak styring og oppfølging av det enkelte konsulentkjøp. Departementet vil også styrke informasjons- og veiledningsfunksjonen overfor statlige virksomheter ved kjøp av konsulenttjenester. Riksrevisjonen uttrykte seg positiv til at departementet hadde satt i verk flere tiltak for at lov om offentlige anskaffelser i større grad skal følges.

3:9 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av handlingsplanen for eldreomsorgen

Formålet med undersøkelsen var å vurdere i hvilken grad målene med handlingsplanen var nådd, og hvordan tilskuddsordningene og forvaltningen av disse har fungert.

Handlingsplanen gjaldt opprinnelig for perioden 1998–2001, og hadde som mål å øke tjenestenes kapasitet, bedre kvaliteten, sikre brukerne mest mulig likeverdig tilbud på landsbasis, og bedre de statlige styringsvirkemidlene. Målene skulle nås ved å gi enerom til alle som ønsker det, skaffe 12 000 nye årsverk i perioden, samt bygge og rehabilitere 24 400 omsorgsboliger og sykehjemsplasser. Handlingsplanperioden har senere blitt forlenget, og det er nå vedtatt utbygging og rehabilitering av 38 400 omsorgsboliger og sykehjemsplasser innen 2005. Riksrevisjonens undersøkelse viste at de konkrete målene om en økning av antall personell, enerom, omsorgsboliger og sykehjemsplasser etter de foreliggende prognosene vil bli nådd i handlingsplansperioden.

Handlingsplanen har blitt utvidet flere ganger både med hensyn til tid, omfang og kostnader. Kostnadene for staten har økt fra 29 milliarder til 40 milliarder kroner siden handlingsplanen ble vedtatt. Undersøkelsen viste bl.a. at det de tre første årene i handlingsplanperioden var liten eller ingen prioritering av at kommuner med et omfattende pleiebehov først skulle få bygd ut et tilbud. Undersøkelsen viste også at forskjellene mellom kommunene i andelen sykehjemsplasser, aldershjemsplasser og omsorgsboliger til omfordeling i forhold til personer som er 80 år og eldre, har vært nokså stabile i perioden. Etter Riksrevisjonens vurdering kan manglende styring og prioritering i starten av handlingsplanperioden ha forsterket behovet for de senere utvidelsene, spesielt når det gjelder tilbudet til de mest pleietrengende.

Sosialdepartementet viste til at hovedmålene for handlingsplanen er nådd, men merket seg at styringssignalene overfor enkelte fylkesmannsembeter kanskje burde vært enda tydeligere. Sosialdepartementet ga uttrykk for at det deler Riksrevisjonens oppfatning om at det er nødvendig å rette spesiell

oppmerksomhet mot tjenestetilbudet til beboere i omsorgsboliger med omfattende behov for pleie og omsorg.

3:10 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av Samferdselsdepartementets og Jernbaneverkets styring av BaneTele AS og departementets saksbehandling av statslånet til selskapet

På oppdrag fra Stortinget gjennomførte Riksrevisjonen en undersøkelse om Samferdselsdepartementets og Jernbaneverkets styring av BaneTele AS og departementets saksbehandling av statslånet til selskapet. Undersøkelsen omfattet i hovedsak perioden 1. juli 2001 – 31. desember 2002. Hovedkonklusjonen i undersøkelsen var at Samferdselsdepartementet, Jernbaneverket og ledelsen i BaneTele AS ikke i tilstrekkelig grad hadde klart å styre virksomheten i BaneTele AS. Den organisasjonsmodellen som ble valgt, var krevende og kompleks og medførte at de ulike aktørenes roller ble uklare.

Problemene i tilknytning til styring og økonomi ble utløst av at BaneTele AS kjøpte bredbåndsvirksomheten fra konkursboet til Enitel ASA i september 2001 uten å ha tilstrekkelig økonomisk grunnlag for å fullfinansiere den nye virksomheten. BaneTele AS søkte i mars 2002 Samferdselsdepartementet om å få omgjøre statslånet som ble gitt ved opprettelsen av selskapet til egenkapital. Etter Riksrevisjonens vurdering brukte departementet for lang tid på å behandle søknaden fra BaneTele AS, samtidig som det underveis ble holdt fast ved urealistiske alternativer til det å omgjøre lånet til egenkapital. Departementet kan dermed ha medvirket til å forsterke de problemene BaneTele AS fikk med driften.

Etter Riksrevisjonens vurdering ble forhold som gjaldt forretning og forvaltning blandet. Jernbaneverket ga BaneTele AS en direkte tildeling av utbyggings- og operatøransvaret for det nye systemet for nødkommunikasjon for jernbanen (GSM-R). Videre ble det skapt tette bånd mellom Jernbaneverket og BaneTele AS gjennom styresammensettingen, selskapets eierskap til transmissjonsutstyr og ordningen for betaling av leie for den teleinfrastrukturen som BaneTele AS leier av Jernbaneverket. Dette medførte også at Jernbaneverkets roller som eier av BaneTele AS og jernbanepolitisk aktør ble blandet sammen.

Samferdselsdepartementet fulgte ikke i tilstrekkelig grad opp at Jernbaneverket etablerte og drev BaneTele AS i samsvar med Stortingets forutsetninger. Departementet burde også grepet inn i den direkte tildelingen av GSM-R-oppdragene på et langt tidligere tidspunkt.

Samferdselsdepartementet mener å ha håndtert de styringsmessige utfordringene som oppstod i forhold til BaneTele AS, på en ryddig måte. Departementet uttalte at det var viktig å ivareta statens interesser i selskapet både som eier og långiver. Samtidig

framhevet departementet at det var viktig å unngå at selskapet ble brukt på en slik måte at det kunne hevdes at selskapet fikk særfordeler i forhold til sine konkurrenter.

3:11 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av innføring i skatteetaten og toll- og avgiftsetaten

Formålet med undersøkelsen var å vurdere i hvilken utstrekning skattefogdkontorene og tolldistriktene benyttet nødvendige og hensiktsmessige virkemidler når toll og avgifter skulle kreves inn, og hvor tett kravene ble fulgt opp.

Undersøkelsen viste at det på flere områder var muligheter for forbedringer. For enkelte innføringstiltak tok det lang tid før de ble satt i verk. Undersøkelsen viste også at IT-systemene i toll- og avgiftsetaten i liten grad var lagt til rette for oppfølgingen av kravene, og at skattefogdkontorene og tolldistriktene enten manglet eller hadde mangelfulle rutinebeskrivelser for innføringsarbeidet.

Statens inntekter fra merverdiavgift, toll og særavgifter utgjør årlig om lag 190 milliarder kroner. Selv om størstedelen av fastsatte avgifter og toll blir innbetalt eller innfordret til rett tid, utgjorde de oppsamlede restansene ved utløpet av 2003 om lag 7,1 milliarder kroner. En mer effektiv innføring vil kunne gi en ikke ubetydelig inntekt for staten, selv om den bare fører til en forholdsvis liten reduksjon i oppsamlede restanser.

Finansdepartementet opplyste at det vil bli satt i verk flere tiltak som skal bedre de svakhetene som undersøkelsen hadde avdekket.

3:12 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig bruk av reinbeiteressursene i Finnmark

Formålet med undersøkelsen var å vurdere ressursituasjonen, og om Landbruksdepartementet hadde tatt i bruk virkemidler for å oppnå en bærekraftig reindrift.

Riksrevisjonens undersøkelse viste at dagens beiteressurssituasjon i deler av Finnmark ikke var i samsvar med målet om en økologisk bærekraftig reindrift. Dette kunne skyldes et for høyt reintall og/eller feil bruk av årstidsbeitene. Samtidig var reinbeitearealene utsatt for press fra utbygging og motorferdsel.

Undersøkelsen viste at beiteressurssituasjonen må stabiliseres og forbedres for å sikre en bærekraftig utvikling. For å snu den negative utviklingen må reintallet reduseres.

Undersøkelsen viste videre at det ikke i tilstrekkelig grad var vedtatt rammebetingelser for reindriftsnæringen som forutsatt i reindriftsloven. I stor grad hadde det vært benyttet økonomiske virkemidler over reindriftsavtalen for å regulere reintallet, men dette hadde ikke ført til den ønskede reduksjonen. Rammebetingelser som er tilpasset den økolo-

giske situasjonen, og som gir forutsigbarhet for reindriftsutøverne, er viktige for at beiteressursene kan bli utnyttet på en økologisk bærekraftig måte. Landbruksdepartementet sa seg enig i at beitesituasjonen var alvorlig, og at den økologiske bærekraften er selve grunnlaget for å få til en bærekraftig og livskraftig reindrift på lang sikt. Departementet viste til at en rekke tiltak er satt i gang for å sikre at målet om bærekraftig reindrift nås.

Undersøkelsen viste også at et betydelig antall arealinngrep gikk på bekostning av reinbeitearealet i Finnmark. Omfanget og effekten av de faktiske arealomdisponeringene i reinbeiteområdene var lite dokumentert og vurdert av kommunene og Reindriftsforvaltningen. I over halvparten av enkeltsakerne tok ikke kommunene hensyn til uttalelsene fra områdestyrene i reindriften. Dette var enkeltsaker som i stor grad omhandlet dispensasjoner fra godkjente planer. Miljøverndepartementet opplyste at det i forbindelse med Riksrevisjonens undersøkelse ville vurdere om de skulle gi ytterligere veiledning til kommunene angående bruk av dispensasjoner i saker som berører reindriften.

Omfanget av motorferdsel i Finnmark til alle årstider har økt de siste årene. Riksrevisjonen stilte derfor spørsmål ved om praktiseringen av lov om motorferdsel i utmark tar tilstrekkelig hensyn til reindriften. Miljøverndepartementet opplyste at det vil avvente resultatene fra forsøksordningene med kommunedelplaner for motorferdsel i utmark før nye tiltak settes i verk.

3:13 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen av fiskeressursene

Undersøkelsen hadde som mål å vurdere om forvaltningen av fiskeressursene er i samsvar med målet om å sikre rammebetingelser for en bærekraftig og lønnsom fiskerinæring.

Fiskeridepartementet hadde etter Riksrevisjonens vurdering ikke lyktes med å redusere den totale fangstkapasiteten i den norske fiskeflåten. Kvotevedtakene for de viktige bestandene norsk arktisk torsk og hyse har ligget over anbefalingene for maksimalt uttak, men bestandsanslagene tydet på at de nå er i en biologisk bærekraftig tilstand. Mangelfull systematikk og dokumentasjon preget departementets risikovurderinger i kontrollarbeidet, oppfølging av salgslagene og evaluering av sentrale virkemidler.

Undersøkelsen av ressursforvaltningen omfattet de seks økonomisk viktigste fiskebestandene: norsk arktisk torsk, norsk arktisk hyse, norsk vårgytende sild, norsk arktisk sei, makrell og lodde. Anslaget over størrelsen på hver av de seks utvalgte fiskebestandene tydet på at de var i en biologisk bærekraftig tilstand, og at de med unntak av torsk også hadde vært forvaltet innenfor visse sikkerhetsmarginer (fø-

re-var-tilnærming). Undersøkelsen viste videre at kvotevedtakene for norsk arktisk torsk og hyse har ligget systematisk over de vitenskapelige anbefalingene om maksimalt uttak. Fiskeridepartementet sa seg enig i at dette øker faren for at bestandene ikke blir bygd tilstrekkelig opp, og dessuten kan øke sårbarheten i forhold til naturlige svingninger i gytebestanden.

Det har gjennom hele 1990-tallet vært en betydelig overkapasitet i den norske fiskeflåten i forhold til kvotegrunnlaget. Det har derfor lenge vært et mål å få ned kapasiteten, hovedsakelig ved å redusere antall fartøy. Riksrevisjonens undersøkelse viste at det har vært en betydelig og vedvarende vekst i fangstkapasiteten til tross for at antall fartøy er redusert. Dette skyldes større og kraftigere fartøy og mer effektive fangstredskaper. I perioden 1990–2002 gikk antall fartøy ned med 24 % i kystfiskeflåten som deltok i det adgangsregulerte fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N. Kapasiteten økte likevel med 30 %. Tilsvarende gikk antall fartøy over 28 meter i perioden 1988–2003 ned med 29 %, mens den tekniske kapasiteten økte med 72 %. Dette viste at virkemidlene for å redusere kapasiteten ikke hadde funget etter hensikten.

Riksrevisjonens undersøkelse viste videre at departementet ikke har pålagt salgslagene å bruke midlene de inndrar ved kvoteoverskridelser mv, til styrket kontrollinnsats slik Stortinget ble informert om i 2001. Fiskeriforvaltningens risikovurderinger i kontrollarbeidet var i liten grad systematisert og skriftlig dokumentert. Departementet sa seg enig i denne vurderingen og uttalte at det har satt i gang et prosjekt for å dokumentere risikovurderingene.

Undersøkelsen har også vist at det ikke i tilstrekkelig grad var foretatt systematiske og dokumenterte evalueringer i fiskeriforvaltningen for å undersøke effekten av sentrale virkemidler. Fiskeridepartementet uttalte at det arbeider med å forbedre rutiner og praksis på dette området.

3:1 (2004–2005) Riksrevisjonens gjennomgåelse og vurdering av antegnelse til statsregnskapet 2002 desidert «Til «observasjon» og en oppfølging av forvaltningsrevisjoner behandlet av Stortinget

Dokumentet omhandler fem antegnelser til statsregnskapet for 2002 og oppfølging av tolv forvaltningsrevisjoner som tidligere var behandlet av Stortinget. Tre av disse sakene ble foreslått fulgt opp videre, mens de andre ble regnet for avsluttet.

Nedenfor følger en omtale av de sakene som ble foreslått fulgt opp videre.

Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende innfordring av skatter, Dokument nr. 3:12 (1999–2000)

Riksrevisjonen hadde merket seg de tiltak og endringer Finansdepartementet og Skattedirektoratet hadde

iverksatt for å bedre skatteoppkrevernes innfordringsarbeid. Det var fortsatt svakheter på området, særlig når det gjaldt skatteoppkrevernes bruk av tyngre virkemidler i innfordringsprosessen. Riksrevisjonen vil derfor følge opp saken med en ny vurdering i 2005.

Riksrevisjonens undersøkelse av klagesaksbehandlingen i Statens helsetilsyn og ved fylkeslegekontorene, Dokument nr. 3:3 (1999–2000)

Riksrevisjonen hadde fulgt opp denne saken både i 2003 og i 2004. Helsedepartementet hadde iverksatt tiltak for å få redusert saksbehandlingstiden for klagesakene. De gjennomsnittlige saksbehandlingstidene var fortsatt høyere enn de målene som var satt, og saksbehandlingstiden hadde dessuten økt fra 2002 til 2003. Riksrevisjonen vil derfor vurdere å foreta en ny undersøkelse av klagesaksbehandlingen både i Helsetilsynet sentralt og ved helsetilsynene i fylkene.

Riksrevisjonens undersøkelse av klagesaksbehandlingen ved fylkesmannsembetene, Dokument nr. 3:12 (2000–2001)

Riksrevisjonen hadde merket seg at Arbeids- og administrasjonsdepartementet hadde iverksatt tiltak for å redusere den lange saksbehandlingstiden for klagesaker ved fylkesmannsembetene. Resultatene var imidlertid ikke tilfredsstillende verken for saker etter plan- og bygningsloven eller etter sosialtjenesteloven. Riksrevisjonen vil foreta en ny oppfølging og vurdering av utviklingen i saksbehandlingstid i 2005.

3:2 (2004–2005) Riksrevisjonens kontroll med statsrådets (departementets) forvaltning av statens interesser i selskaper, banker mv. for 2003

Riksrevisjonens kontroll for 2003 omfattet 37 heleide og 37 deleide aksjeselskaper, 5 regionale helseforetak, 6 statsforetak, 6 virksomheter organisert ved særskilt lov og 26 studentsamskipnader.

Merknader:

For 2003 hadde Riksrevisjonen merknader til statsrådets forvaltning av statens interesser i de regionale helseforetakene under Helsedepartementet. Merknadene gjaldt bl.a. brudd på regelverket for offentlige anskaffelser. Det var gjort betydelige innkjøp uten at det forelå anbudsprotokoller for disse. I en del tilfeller er det ikke brukt skriftlige kontrakter, og det var gjennomført store anskaffelser uten nødvendig forretningsmessig innsyn og åpenhet.

Videre hadde Riksrevisjonen merknader til kvaliteten på den medisinske kodingen som danner grunnlaget for en stor del av finansieringen av sykehusene. Det var også avdekket mangler ved helsefo-

retakenes rutiner for registrering og ajourføring av opplysninger i Foretaksregisteret. Dessuten hadde helseforetakene finansielle leieavtaler med private aktører som var i strid med vedtektene.

Orienteringssaker:

Riksrevisjonen orienterte om enkelte forhold ved statsrådets forvaltning under følgende departementer: Helsedepartementet, Kultur- og kirkedepartementet, Landbruksdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Samferdselsdepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet.

Under Helsedepartementet orienterte Riksrevisjonen om svakheter ved innholdet i de regionale helseforetakenes årlige rapporteringer om virksomheten, og i rapporteringen om tilskudd til styrking av psykisk helsevern. Videre ble det orientert om økonomisk resultatutvikling og -oppfølging, honorar til eksterne revisor og etablering av nye virksomheter som ikke yter spesialisthelsetjenester.

Under Helsedepartementet og Nærings- og handelsdepartementet orienterte Riksrevisjonen også om forhold vedrørende styrers sammensetning og uavhengighet, og styreleders betalte oppdrag ut over lederfunksjonen og om enkelte forhold ved salg av statens aksjer.

Under Kultur- og kirkedepartementet og Samferdselsdepartementet orienterte Riksrevisjonen om mangler knyttet til praktiseringen av regelverket for offentlige anskaffelser. Riksrevisjonen stilte også spørsmål ved Landbruksdepartementets føring av fond i statsregnskapet.

Under Utdannings- og forskningsdepartementet ble det orientert om virksomhetens regnskapsføring av investeringstilskudd og at årsregnskapet for to selskaper ikke var lagt fram og godkjent innen løvfastsatt frist.

3:3 (2004–2005) Riksrevisjonens undersøkelse av virksomhetsstyringen ved universitetene

Formålet med undersøkelsen var å vurdere om universitetsledelsene hadde etablert gode nok verktøy og prosedyrer for å styre og følge opp virksomheten. Undersøkelsen omfattet foruten sentralt nivå, de me-

disinske og historisk-filosofiske fakultetene, og instituttene for samfunnsmedisinske fag og nordisk litteraturvitenskap ved alle de fire universitetene. Riksrevisjonen påpekte at universitetenes interne styringssystemer ikke i tilstrekkelig grad sikret vurdering av resultat- og måloppnåelse, og at det i liten grad var utviklet tilfredsstillende systemer for god intern kontroll.

Fravær av mål og virkemidler og mangel på fastsettelse av ansvar innebar grunnleggende svakheter i gjennomføringen av mål- og resultatstyring. Undersøkelsen viste:

- at ansvars- og myndighetsforhold for lederne ved universitetene var ikke i tilstrekkelig grad ble tydeliggjort i stillingsbeskrivelser, instruksjoner eller andre typer formaliserte dokumenter, slik departementet hadde forutsatt,
- at plandokumenter for årsplanlegging i liten grad spesifiserte konkrete målsettinger og resultatmål for hva som skal oppnås,
- at det i liten grad ble fastsatt virkemidler og ansvar for gjennomføring i planer, og at resultatrapporteringen i liten grad var knyttet til målene for virksomheten.

Stortinget sluttet seg til prinsippet om målformulering og rapportering på resultater i statlige virksomheter i budsjettreformen i 1985.

Undersøkelsen viste at det ut over den årlige rapporteringen av måltall i liten grad var utarbeidet formelle rutiner eller systematikk for hvordan mål og resultater skulle følges opp. Det var gjennomgående etablert faste rutiner for økonomikontroll ved alle universitetene, men en fjerdedel av lederne oppga i undersøkelsen at økonomirapportene var vanskelige å forstå, eller at de ga for liten oversikt.

Utdannings- og forskningsdepartementet sa seg enig i at undersøkelsen pekte på en rekke utfordringer for virksomhetsstyringen ved universitetene, og uttalte at de ville fokusere på forholdene som var avdekket i rapporten, gjennom den videre oppfølgingen av Kvalitetsreformen i høyere utdanning, og i den formelle styringsdialogen med institusjonene.

Vedlegg 4**Påbegynte forvaltningsrevisjoner som videreføres i 2005**

Forvaltningsrevisjoner som videreføres som for-analyse (FA) eller som hovedanalyser (HA) i 2005:

Arbeids- og sosialdepartementet

- Gevinstrealisering fra IT-prosjekter i trygdeetat (HA)
- Resultatoppnåelse og prioritering av ressurser i Aetat (HA)

Barne- og familiedepartementet

- Kommunenes tilrettelegging for full barnehagedekning (FA)

Finansdepartementet

- Fastsettelse av særavgifter (HA)
- Ligningsmyndighetenes behandling av klagesaker (FA)
- Systemutviklingsprosjekter i Skatteetaten (HA)

Fiskeridepartementet

- Havbruk som vekstnæring (FA)

Forsvarsdepartementet

- Store materiellinvesteringsprosjekter i Forsvaret (HA)
- Forsvarets internasjonale operasjoner (HA)
- Avhendingsprosjektet i Forsvarsbygg (HA)¹

Helse- og omsorgsdepartementet

- Fastlegeordningen (HA)
- Akuttmedisinsk beredskap i sykehus (HA)
- Innkjøp og utnyttelse av medisinsk-teknisk utstyr i sykehus (HA)
- Refusjoner til private leverandører av helsetjenester (laboratorier og røntgeninstitutter) (HA)
- Kvalitet på medisinsk registrering og kodingspraksis i sykehus (HA)
- Tiltak for rusmiddelmissbrukere (HA)
- Utnyttelse av operasjonskapasiteten i sykehus²

Justisdepartementet

- Effektiviteten i straffesakskjeden (HA)
- Effektiviteten i kriminalomsorgen (HA)
- Oppfølging av gjeldsordningsloven (HA)

Kommunal- og regionaldepartementet

- Kommunenes ansvar for opplæring i grunnskolen (HA) (UFD)
- Kommunenes ansvar for skolebygg (HA)

Kultur- og kirkedepartementet

- Statlig krav til og tilsyn med allmennkringkasting (FA)

Miljøverndepartementet

- Oppfølging av konvensjonen om biologisk mangfold (HA)
- Kvaliteten på myndighetenes rapportering av utslippsdata (FA)

Moderniseringsdepartementet

- Måloppnåelse ved omorganiseringer (HA)
- Tiltak for en mer brukerorientert tjenesteproduksjon (HA)
- Måloppnåelse og effektivitet i fylkesmannsembetene (FA)
- Utviklingen av statens eiendommer under Statsbygg (HA)
- Elektroniske innkjøp i staten³

Nærings- og handelsdepartementet

- Regelverksforenkling og reduksjon i skjemavelde overfor næringslivet (HA)

Samferdselsdepartementet

- Effektiviteten av offentlige tiltak i kollektivtrafikken (HA)
- Vurdering av sikkerhet i infrastruktur for elektronisk kommunikasjon (HA)
- Sikkerhet på jernbanesektoren (FA)

Utdannings- og forskningsdepartementet

- Norges forskningsråds handlingsrettede programmer⁴

Utenriksdepartementet

- Kvinne- og likestillingsrettet bistand (HA)
- Forvaltningens arbeid for å påvirke utformingen av EØS-relevant regelverk (HA)

³ Avhending av Lista flystasjon er skilt ut som en egen sak og lagt fram for Stortinget **18. april 2005**.

⁴ Dokument nr. 3:4 (2004–2005) ble overlevert Stortinget 20. januar 2005.

⁵ Dokument nr. 3:5 (2004–2005) ble overlevert Stortinget 20. januar 2005.

⁶ Dokument nr. 3:6 (2004–2005) ble overlevert Stortinget 16. februar 2005.

Vedlegg 5

Orientering om INTOSAI Development Initiative IDI

INTOSAI Development Initiative er et opplæringsprogram rettet mot riksrevisjoner i utviklings- og reformland. Virksomheten foregår gjennom INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions) regionale sammenslutninger for Afrika, Arabia (landene i Den arabiske liga), Asia, Europa, Karibia, Latin-Amerika og Oseania, og IDI har et nært samarbeid med regionenes sekretariater og opplæringskomiteer.

IDI ble overført fra Canada og etablert i Norge fra 1. januar 2001, i tråd med Stortingets vedtak på bakgrunn av Dokument nr 3:14 (1997–98) og Innst. S. nr 8 (1998–99). IDI er organisert som en stiftelse, og årlig tilskudd over bistandsbudsjettet til sekretariatets drift utbetales gjennom NORAD.

Styret for IDI består av sju medlemmer, hvorav fire fra Riksrevisjonen. Riksrevisjonens leder er leder av styret for IDI. De tre andre styremedlemmene er utenlandske, og de er riksrevisorer i Canada, Nederland og Storbritannia. INTOSAI generalsekretær er observatør. Av styremedlemmene er fire menn og tre kvinner.

IDI-sekretariatet er samlokalisert med Riksrevisjonen i Oslo og leier kontorplass og møterom av Riksrevisjonen. Tidligere vansker med å dekke sekretariatets behov for kontorplass og møterom er løst.

I 2004 disponerte IDI-sekretariatet 14,6 årsverk fordelt på 17 medarbeidere (ti kvinner og sju menn). IDI har rekruttert medarbeidere fra flere INTOSAI-regioner for å vareta god kommunikasjon og legge til rette for best mulig samarbeid. Sekretariatets medarbeidere kommer fra Canada, Colombia, Estland, Japan, Norge og Storbritannia. Fire arbeidsspråk benyttes permanent i IDI (arabisk, engelsk, fransk og spansk), og russisk benyttes i perioden 2003–2005 i et større opplæringsprogram for riksrevisjoner i Øst-Europa og Sentral-Asia.

Den strategiske planen for IDIs faglige programvirksomhet i perioden 2001–2006 fastslår at IDI fortsatt skal arbeide regionalt og ikke bilateralt, og den bygger på at det eksisterer en viss opplæringskapasitet og -kompetanse i INTOSAI regioner. IDI skal i nært samarbeid med riksrevisjonene i de respektive regioner bidra til å opprettholde og videreutvikle opplærings samarbeidet. De fem hovedmålene i IDIs strategiske plan er å

- sikre og styrke opplæringskapasiteten i INTOSAI regioner
- etablere og/eller styrke nettverk av opplærings spesialister

- samarbeide med INTOSAI stående fagkomiteer og arbeidsgrupper
- oppdatere og videreutvikle IDIs informasjonsprogram
- utrede potensialet for fjernundervisning

Gjennomføringen av den strategiske planen er i rute per utgangen av 2004.

Det årlige driftstilskuddet til sekretariatet dekker ikke kostnadene til programvirksomheten, som må finansieres ved bidrag fra andre. I 2004 har bistandsorganene i Canada, Danmark, Finland, Sveits og Sverige bidratt med midler til IDIs programvirksomhet. Tilskudd er også mottatt fra EUROSAI (European Organization of Supreme Audit Institutions), Utenriksdepartementet og Verdensbanken. Finansieringen har så langt vært tilstrekkelig. Støtte til å finansiere gjennomføringen av strategisk plan i 2005–2006 er søkt fra IDIs nåværende og andre donorer, og det er inngått avtaler om deler av finansieringen. Riksrevisjonene i Kuwait og Oman har gitt frivillige bidrag til IDI. En rekke riksrevisjoner gir verdifulle bidrag til IDIs aktiviteter i form av tjenester, for eksempel ved å stille fagekspertise og opplærings spesialister til rådighet.

I 2004 gjennomførte IDI kapasitetsstyrkende programaktiviteter i nesten alle INTOSAI regioner. IDI har satset på å vedlikeholde og videreutvikle opplæringskapasiteten i INTOSAI-regionene. Aktivitetene har vært preget av balanse mellom opplæringsrelaterte tiltak, styrking av informasjonsutveksling globalt og innen og mellom regionene, og tilrettelegging for å implementere INTOSAI veiledninger og anbefalinger for god offentlig revisjon. For å koordinere egne strategier med donorer og andre berørte parter har IDI inngått flere samarbeidsavtaler. IDI har sørget for en rimelig fordeling mellom kjønnene ved å prioritere kvinners mulighet til å delta i programaktivitetene. I 2004 utgjorde kvinneandelen blant i alt 447 kursdeltakere 38 %, og blant 79 fagekspertene og instruktører som ble benyttet var kvinneandelen 39 %. I den grad det har vært mulig, har IDI kjøpt varer og tjenester lokalt der den enkelte aktivitet har funnet sted.

IDI gjennomfører omfattende programmer som setter ledere og revisorer i stand til å være instruktører og ressurspersoner i deres egen nasjonale riksrevisjon, så vel som innen regionen, og det er et mål at alle aktiviteter skal bidra til å sikre kontinuitet og bærekraftig utvikling. Utdanning og videreutvikling av opplærings spesialister er et viktig element i dette arbeidet.

Siste del av programmet for styrking av opplæringskapasiteten og utdanning av opplæringsspesialister i riksrevisjonene i Sentral- og Øst-Europa og land i Sentral-Asia ble for størstepartens del gjennomført i 2004 med økonomisk støtte fra Utenriksdepartementet og EUROSAL. I alt 34 nye opplæringsspesialister fullførte programmet. Dette programmet er det første som er gjennomført på to språk samtidig (russisk og engelsk).

Siden 2002 har IDI kunnet rette mer oppmerksomhet mot samarbeid med INTOSAI sine faste komiteer og arbeidsgrupper. Dette har hittil resultert i nye opplæringsprogrammer i miljørevisjon og revisjon av offentlig gjeld. I 2004 ble det gjort en spørreundersøkelse om utviklingsbehovene til riksrevisjoner i utviklings- og reformland innen områdene IT-revisjon, revisjon av offentlig gjeld, miljørevisjon og revisjon av privatisering. Undersøkelsen viste at behovene innenfor IT-revisjon er størst, og dette vil IDI følge opp i kommende år.

En uavhengig evaluering av IDIs programvirksomhet ble gjennomført høsten 2003 ved hjelp av den svenske riksrevisjonen. Evalueringen var positiv, men det ble gjort oppmerksom på at beskrivelsen av mål i IDIs planer kunne bli enda tydeligere ved å gjøre dem mer spesifikke, målbare, oppnåelige og relevante, og knytte dem til bestemte tidsfrister. IDI

har fulgt anbefalingen i opplegget for den årlige virksomhetsplanleggingen og -rapporteringen.

På INTOSAI sine kongress i Budapest i oktober 2004, INCOSAI XVIII, rapporterte IDI om arbeidet som er gjort siden forrige kongress i 2001 og planene framover. IDI fikk full tilslutning og høstet ros for utført arbeid.

INTOSAI sine nye strategiske plan for perioden 2005–2010 ble godkjent på kongressen i Budapest. Ett av planens fire strategiske mål handler om kapasitets- og kompetanseutvikling. Dette målet berører IDI direkte ved at programvirksomheten nevnes spesielt, og det skal utredes hvordan IDI formelt kan bli en integrert del av INTOSAI. På sikt kan dette få konsekvenser for IDIs tilknytning og organisasjonsform.

IDIs nåværende strategiske plan er ambisiøs. Det har vært en dynamisk utvikling i de fire første årene av den seksårige planperioden, med sikte på å styrke utviklingslandenes egen evne til å organisere relevante opplæringstiltak, stimulere regionalt og globalt samarbeid, utvikle opplæringstilbud på nye fagområder, og bruke ny teknologi i opplæring og informasjonsutveksling. Ved utviklingen av IDIs nye strategiske plan fra 2007, legges det opp til en åpen, konsultativ planprosess hvor alle viktige, berørte samarbeidspartnere medvirker.